PROTISLOVNOST DANAŠNJEGA SVETA:

Dovolj denarja za orožje

ni pa sredstev za boj proti lakoti

S sprejetjem „deklaracije Ciudad Mexico" se je prejšnji teden v mehiški prestolnici končal ministrski sestanek svetovnega sveta za prehrano, na katerem so predstavniki 36 držav iz raznih predelov sveta razpravljali o velikem navzkrižju med stroški za oboroževanje ter sredstvi, namenjenimi za prehrano. Na sestanku so med drugim ugotovili, da je bilo za programe kmetijskega razvoja lani na svetu vloženih samo 0,2 odstotka sredstev, ki so jih v istem času porabili za oboroževanje in izpopolnjevanje orožja. In to kljub temu, da je danes na istem do zob oboroženem svetu 455 milijonov lačnih ljudi.

V razpravi je eden izmed afriških predstavnikov opozoril na tragični položaj sodobnega sveta: kadar gre za orožje in s tem za pobijanje ljudi, je vedno dovolj nasvetov in kreditov, popolnoma drugače pa je tedaj, kadar gre za lakoto in iskanje pomoči v hrani. Ta obtožba je v prvi vrsti veljala bogatim in razvitim državam, ki so sicer zelo radodarne z vojaško pomočjo, se pa hkrati trmasto upirajo pozivom, da bi povečale pomoč v hrani in finančnih sredstvih državam v razvoju.

Na ta absurd sodobnega sveta pa je opozoril tudi mehiški predsednik Jose Lopez Portillo, ki je dejal, da je generalni sekretar OZN Kurt Waldheim sicer sodeloval na posebnem zasedanju glavne skupščine o razorožitvi, ni pa prišel na sestanek, na katerem so razpravljali o tem, kako nahraniti stotine milijonov lačnih.

V zaključni deklaraciji udeleženci sestanka opozarjajo svetovno javnost na vznemirljivi položaj, v katerem je 455 milijonov lačnih. Zavzeli so se za razširitev ukrepov za pomoč najbolj ogroženim področjem sveta in tudi opozorili, da razvite države ne izpoljnjujejo obveznosti, ki so jih tozadevno prevzele v Združenih narodih. Jugoslavija pa se je v tej zvezi zavzela za izpolnjevanje že dogovorjene pomoči razvitih držav državam v razvoju, in sicer v višini 0,7 odstotka narodnega bruto proizvoda; ob podpori vseh držav v razvoju naj bi to uresničili do leta 1980.

Zgovoren primer teh protislovij današnjega sveta so tudi tiste dežele, kjer se nenehno odvijajo razni spopadi in nemiri. To velja zlasti za Afriko, kjer ob neposrednem vmešavanju nekdanjih kolonialističnih sil ali vsaj s posredno podporo tujih sil vedno spet prihaja do krvavih obračunov. Z dobavami orožja za medsebojno pobijanje so razvite države zelo radodarne, dosti manj razumevanja pa kažejo za pozive, naj bi pomagale žrtvam takih večjih ali manjših „vojn".

Ravno te dni je predstavnik mednarodnega Rdečega križa ponovno pozval vse države, naj zberejo 11 milijonov dolarjev za akcije pomoči v afriških državah, v katerih so bile zadnje mesece vojaške operacije. Dejal je, da je v Afriki zaradi spopadov v Angoli, Čadu, Eritreji, Ogadenu, Namibiji, Rodeziji, Sahari in Zairu 2 milijona beguncev, preseljencev ter vojnih ujetnikov in političnih zapornikov. Da bi ponazoril težavni položaj Rdečega križa, je omenil, da v Kolveziju en sam človek, predstavnik Rdečega križa, skrbi za prehrano 60.000 ljudi, med katerimi je tudi 12.000 otrok; v Rodeziji je pol milijona ljudi zapustilo domove; v Zambiji živi v šestih taboriščih 17.000 rodezijskih beguncev, v Bocvano pa pride vsak mesec iz Rodezije okoli 6000 beguncev.

Samo 11 milijonov dolarjev bi želel Rdeči križ zbrati za pomoč tem žrtvam, in vendar mora zaradi take razmeroma malenkostne vsote apelirati na ves svet. Toda na drugi strani gre danes vsako minuto milijon dolarjev za oboroževanje — torej v enajstih minutah porabi današnji svet za uničevalno orožje toliko denarja, kolikor bi ga Rdeči križ potreboval, da bi pomagal žrtvam oboroženih spopadov v Afriki.

Ob takih protislovjih, značilnih za današnji svet, je res upravičeno vprašanje, ali ni to izrazit samomor, ki si ga pripravlja človeštvo na koncu 20. stoletja?

Svetovno prebivalstvo

ČEDALJE HITREJE NARAŠČA

Po ocenah Združenih narodov živi danes na svetu že 4 milijarde in 200 milijonov ljudi, v prihodnjih 37 letih pa naj bi se svetovno prebivalstvo ob sedanjem tempu naraščanja kar podvojilo, tako da bi leta 2013 naš planet štel že dobrih osem milijard prebivalcev. Vendar pa številni strokovnjaki dvomijo, da bi res dosegli take številke, ker pravijo, da svet pri današnji ureditvi in razporeditvi bogastva toliko ljudi sploh ne bi mogel prehraniti.

Medtem ko gre pri gornjih podatkih le za ocene in domneve, pa so podatki, ki jih je objavil najnovejši statistični letopis OZN za leto 1976, dosti bolj realni.

Leta 1976 je svetovno prebivalstvo znašalo 4 milijarde in 44 milijonov ljudi, to se pravi, da jih je bilo 77 milijonov več kot leto dni poprej, kar z drugimi besedami pomeni, da se svetovno prebivalstvo vsako leto poveča za 77 milijonov oseb. Dobra polovica vsega človeštva, namreč 56 odstotkov, živi na azijski celini (brez azijskega dela Sovjetske zveze). Aziji sledi Evropa z 11 odstotki svetovnega prebivalstva in na tretjem mestu je Afrika z 10 odstotki. V Južni Ameriki živi 8,2 odstotka svetovnega prebivalstva, v Sovjetski zvezi 6,4 odstotka in v Severni Ameriki 5,9 odstotka, medtem ko prebivalstvo Avstralije in Oceanije predstavlja le polovico odstotka svetovne človeške družine.

V Evropi živi glede na njeno površino še vedno izredno veliko ljudi, vendar je naravni prirastek že tako majhen, da v nekaterih evropskih državah sploh ni več mogoče govoriti o prirastku. Nasprotno je v Afriki, kjer prebivalstvo izredno hitro narašča in kjer je tudi gostota naseljenosti v večini držav še zelo nizka. Pravo „eksplozijo" prebivalstva pa beležijo tudi nekatere azijske države.

Z najdaljšo življenjsko dobo se ponašajo Norvežani, kjer zlasti pri ženskem spolu znaša kar 77,8 leta. Nad 70 let za moške in nad 75 let za ženske znaša pričakovana življenjska doba v petnajstih razvitih državah. Najmanjše izglede za dolgo življenje pa imajo Afričani (dobrih 45 let) in prebivalci južne Azije (dobrih 51 let).

Navezava stikov

za znanstveno sodelovanje

Prejšnji teden so se mudili na obisku pri Slovenskem znanstvenem inštitutu v Celovcu člani Marksističnega centra CK ZK Srbije Petar Gledič, Dušan Janjič in Zoran Vašič. S sodelavci inštituta pod vodstvom ravnatelja dr. Avguština Malleja so se pogovarjali predvsem o možnostih in oblikah sodelovanja med obema ustanovama. Domenili so se o izmenjavi publikacij in o sodelovanju na raznih prireditvah. Marksistični center bo inštitut oskrboval tudi s strokovno literaturo, skrbel za recenzije objav inštituta v srbskih strokovnih revijah ter nudil sodelavcem inštituta možnost študija ureditve manjšinskih vprašanj v Srbiji oz. Jugoslaviji.

Člani marksističnega centra CK ZK Srbije so med svojim bivanjem na Koroškem obiskali tudi sedež ZSO, kjer sta jih tajnik ZSO dipl. inž. Feliks Wieser in tajnik SPZ Andrej Kokot seznanila s političnim in kulturnim položajem koroških Slovencev. Nadalje so si gostje ogledali Slovensko študijsko knjižnico in dijaški dom Slovenskega šolskega društva v Celovcu ter obiskali nekatere kraje na dvojezičnem ozemlju.

Goste iz Beograda je na kratek pogovor sprejel tudi generalni konzul SFRJ v Celovcu Milan Šamec.

150 let zavarovalnice

Ob priložnosti 150-letnega jubileja graške zavarovalnice „Grazer Wechselseitige" sta bili dve večji jubilejni prireditvi in sicer v Gradcu, katere se je udeležil sam zvezni prezident dr. Kirchschläger in v Celovcu, kjer so poleg vodstva in sodelavcev graške podružnice v Celovcu bili navzoči tudi predstavniki iz Gradca — prezident dipl. inž. Hans Graf Kottulinsky, pravnuk legendarnega kneza Erzherzog Johanna, generaldirektor dr. Otto Anger in direktor dr. Fritz Fall.

Zavarovalnica „Grazer Wechselseitige" je najstarejša te vrste. Ustanovljena je bila leta 1828. Njen ustanovitelj ni bil nihče drug kot znani in priljubljeni knez Erzherzog Johann. Iz hvaležnosti do tega „štajerskega princa" in njegove družine imajo od leta 1869 naprej naslove prezidentov zavarovalnice vedno njegovi potomci.

Na celovški tiskovni konferenci je v okviru jubilejne slovesnosti po pozdravnih besedah prezidenta Hansa Grafa Kottulinskega, generalni direktor Otto Angen ugotovil, da je zavarovalnica zelo uspešna in da je v lanskem letu bilančna vsota prvič presegla mejo ene milijarde šilingov. V primerjavi s predlanskim letom (1976), se je ta vsota dvignila kar za 16,3 odstotka. Istočasno se je povečalo tudi število pogodb in sicer na področju odškodninske zavarovalnice od 584.103 na 611.607 in življenjske zavarovalnice od 8370 na 10.839. Analogni razvoj je bil zabeležen tudi pri celovški podružnici, kjer upravljajo skupno 45.271 pogob. V življenjski zavarovalnici se je povečalo število pogodb od leta 1976 na 1977 za 36,6 odstotka.

Ob priložnosti jubilejne slovesnosti v Celovcu, je bila tudi podelitev priznanj najzaslužnejšim sodelavcem. Tako je inspektor Friedrich Lampl iz Zweinitza v Krški dolini prejel zlato kolajno zavarovalnice. Naj še omenimo, da je pri celovški podružnici zaposlenih 105 sodelavcev, od tega 25 v deželni direkciji, ostali pa glavno ali polpoklicno zunaj na terenu.

11. kongres ZKJ v številkah

V veliki kongresni dvorani centra Sava s 4000 sedeži v Beogradu, se je v torek začel 11. kongres Zveze komunistov Jugoslavije, katerega se je udeležilo 2091 delegatov, nekaj sto gostov in okrog 1500 poročevalcev. Ta novi objekt centra Sava, ki obsega 29.000 kvadratnih metrov površine in so ga gradili leto dni, je bil zgrajen po načrtih arhitekta Stojana Markoviča iz Beograda.

11. kongresa ZKJ so se udeležili tudi predstavniki obeh osrednjih organizacij. Zanimivo je ugotoviti, da je na kongresu bilo zastopanih kot delegati — 844 Srbov, 345 Hrvatov, 172 Slovencev, 159 Makedoncev, 144 Muslimanov, 136 Črnogorcev, 106 Albancev, 87 Jugoslovanov, 52 Madžarov, 11 Slovakov, 10 neopredeljenih, 7 Turkov, 6 Romunov, 6 Rusinov, 3 Italijani, 2 Bolgara in en žid; skupno torej 2091 delegatov. Od teh je bilo 1753 komunistov prvič na kongresu ZKJ. Med delegati je bilo zastopanih 423 žensk. Ko se že igramo s statistiko naj še omenimo, da je bilo med delegati največ družbenopolitičnih delavcev — 526, nato delavcev iz neposredne materialne proizvodnje — 513, prosvetnih, kulturnih, znanstvenih in zdravstvenih delavcev 202, vodilnih delavcev v gospodarstvu 176, kmetov 73, študentov in dijakov 65, upokojencev 76. Med delegati je bila na primer, tudi gospodinja.

Z odhodom delegatov s kongresa pa center Sava ne bo sameval — nasprotno, dvorana je za razne prireditve razprodana že za eno in pol leta naprej. Sploh je znano, da je dvorana opremljena z najsodobnejšimi napravami, tako da se bo vrstila prireditev za prireditvijo. Še eno prednost ima center Sava: voznikom motornih vozil si ne bo treba beliti glave, kje bodo pustili avtomobile, saj je okrog dvorane parkirnih prostorov za okrog 1400 vozil. V upravi centra Sava pravijo, da je bil z izgradnjo dvorane dobro naložen denar, kar je hkrati vsekakor koristna pridobitev Beograda.

Letališče Brnik bo ‚preseljeno' v Maribor

Kakor smo že poročali bodo na letališču Brnik obnovili ploščad in vzletno-pristajalno stezo, zato bo letališče Brnik zamenjalo mariborsko letališče. Točno opolnoči 30. junija bo Brnik zaprl vrata in ob 1. uri zjutraj bo z mariborskega letališča vzletelo prvo letalo. Obnova brniškega letališča bo trajala do konca avgusta. Do takrat pa bo dobilo brniško letališče tudi drugo kategorijo in sicer isto kot jo imata letališči Zagreb in Beograd. V informacijo naj povemo, da imajo vsa ostala letališča v Jugoslaviji nižje kategorije.

Na mariborskem letališču bo pristalo in poletelo tedensko 150 letal, odtega 75 Jatovih, 48 Inexovih, 12 Aviogenexovih, ostalo pa bodo letala tujih družb. Predvidoma bodo ta letala tedensko prepeljala čez 10.000 potnikov. Trenutno se na mariborskem letališču mrzlično dela. Gradijo nadstrešnico za vso mehanizacijo in opremo, ki jo je imelo letališče do sedaj na prostem, nadalje hangar za štiri letala, ploščad za obiskovalce in parkirišče za 400 vozil. Čeprav nagaja vreme bodo objekti končani do 1. julija.

Letno za eno Avstrijo več puščav

In spet se oglašajo alarmni glasovi, ki rotijo človeštvo, naj bo bolj razsodno in naj ne razmetava z bogastvom, ki da ga ni toliko, da bi z njim ne ravnali gospodarno. Eno teh bogastev pa je, v luči naglo naraščajočega prebivalstva, tudi obdelovalna zemlja, ki se manjša, krči na račun vedno večjih površin stanovanjskih blokov, novih tovarn, vedno širših in daljših cest in vsega tega, kar se jemlje „zelenim površinam". Poleg tega, da človek uničuje zelene površine neposredno s širjenjem mest in cest, prispeva h krčenju zelenih površin tudi posredno, s svojo tehniko, ki ruši prirodno ravnotežje in povzroča spremembe v klimi, saj znanstveniki ugotavljajo, da se na svetu naglo širijo puščavska področja, kar pa je posledica novih klimatskih razmer.

Najnovejše študije govore naslednje: puščave so iz leta v leto večje in ponekod, koder so se še pred kakim desetletjem pasle črede živine, ni danes niti bilke zelenja. In čeprav se ponekod trudijo z razširjanjem zelenih površin in v teh svojih naporih celo uspevajo, je iz leta v leto puščavskih področij vedno več. Zdi se skoraj neverjetno, toda vsako leto imamo na zemeljski krogli 70 tisoč ali, po najnovejših podatkih, celo 80 tisoč kvadratnih kilometrov več puščav ali vsaj manj zelenih površin. Ta površina odgovarja velikosti Avstrije, ki meri približno 85.000 kvadratnih kilometrov.

Res je, v Sovjetski zvezi in v Avstraliji, deloma tudi v Združenih državah Amerike je z izrednimi napori in velikanskimi stroški uspelo skrčiti puščavska področja, ali bolje iztrgati puščavam določene površine in jih spremeniti v obdelovalna področja. Znane so takoimenovane zelene bariere, ki so jih postavili v nekaterih področjih jugovzhodne Sovjetske zveze, kjer so z velikanskimi nasadi iglavcev in grmičevja zavrli prodiranje puščave. Toda kljub tem rezultatom, je četrtina kopne zemlje — puščava. Največja puščava na zemlji je Sahara v Afriki, malo manjša pa je puščava Gobi v Aziji. Strokovnjaki Združenih narodov, ki se s tem vprašanjem strokovno ukvarjajo, pa pravijo, da je trenutno v nevarnosti, da se spremeni v puščavo že nadaljnjih 3,5 milijona kvadratnih kilometrov zelenih površin, v nevarnosti pa da je še nadaljnjih 16 milijonov kvadratnih kilometrov površin. In če se način življenja na zemlji ne bo spremenil, bo človeštvo izgubilo v nekoliko bolj oddaljeni bodočnosti še nadaljnjih 16 milijonov kvadratnih kilometrov površin, ki se danes normalno obdelujejo. Obeti torej niso najboljši.

Kot ugotavljajo strokovnjaki, so za napredovanje puščave krive spremembe v podnebju. Pa tudi človek, ki k temu prispeva. Morda se človeku 60 tisoč kvadratnih kilometrov zdi malo, toda samo po drugi svetovni vojni, torej v nekaj desetletjih se je Sahara v Afriki povečala za 700 tisoč kvadratnih kilometrov površine, oziroma je kmetijstvo izgubilo 700 tisoč kvadratnih kilometrov obdelovalne površine. To pa so številke, ki dajo misliti.

V SOBOTO IN NEDELJO V ŠENTVIDU PRI STIČNI:

Slovenski pevski tabor

bo združil 121 zborov s 3800 pevci in pevkami

Rekordno število 121 pevskih zborov iz Slovenije in zamejstva se je prijavilo za letošnji slovenski pevski tabor, ki bo v soboto in nedeljo v Šentvidu pri Stični, kjer bo v zaključnem združenem zboru sodelovalo 3800 pevk in pevcev, kar bo brez dvoma največji slovenski zbor, kar jih je kdaj nastopilo skupaj. Poleg zborov iz vse Slovenije bodo sodelovali tudi zbori iz zamejstva, in sicer skupno šest slovenskih zborov iz Avstrije, Italije in Madžarske, med katerimi bo koroške Slovence zastopal mešani pevski zbor SPD Radiše pod vodstvom Šimeja Wrulicha.

Posamezni zbori bodo začeli nastopati v soboto popoldne, in sicer hkrati v dveh dvoranah, v avli osnovne šole in v dvorani prosvetnega društva v Šentvidu. Nastopi se bodo vrstili tudi v nedeljo dopoldne, ob 14. uri pa bo slavnostni sprevod, ki mu bo ob 14.30 uri sledila zaključna prireditev s skupnim nastopom vseh sodelujočih zborov. Vsak zbor bo nastopil z dvemi pesmimi, združeni zbori pa bodo pod vodstvom različnih dirigentov izvajali štiri pesmi, in sicer same koroške narodne, s čimer bodo posebej poudarili pomen in zanimanje za položaj in boj koroških Slovencev. Med dirigenti, ki bodo vodili skupni nastop vseh zborov, bo tudi Vladimir Pružnik iz Lobnika pri Železni Kapli. Nastop se bo zaključil z „Bratovsko pesmijo", ki jo bodo združeni zbori ob spremljavi orkestra zapeli pod vodstvom skladatelja prof. Radovana Gobca, ki je hkrati tudi umetniški vodja pevskega tabora.

Z vseslovenskim pevskim taborom v Šentvidu pri Stični se bo zaključil tudi 9. kulturni teden domačega prosvetnega društva, ki se je začel minulo soboto. Pestri spored je med drugim obsegal gostovanje dramske skupine s sosednje Muljave z Goldonijevo komedijo „Stric Ihta", predstavo Župančičeve „Veronike Deseniške" v izvedbi Šentjakobskega gledališča iz Ljubljane ter Bevkovega „Kaplana Čedermaca" v izvedbi kulturnega društva iz Stične. Med nadaljnjimi prireditvami tedna pa so napovedali tudi telovadne nastope, ognjemet in druge privlačnosti.

Letošnji slovenski pevski tabor v Šentvidu pri Stični je posvečen partijskim kongresom ter 100-letnici rojstva slovenskega pesnika Otona Župančiča.

AULA SLOVENICA
CELOVEC, PAULITSCHGASSE 5—7

Vljudno vas vabimo na ogled retrospektive grafik

Mihe Maleša

Razstava bo odprta še do 30. junija 1978, in sicer od ponedeljka do petka od 13. do 17. ure.

Poletne igre v Dubrovniku

spet obetajo pester mednarodni spored

Tradicionalne poletne igre v Dubrovniku, ki sodijo upravičeno med največje in tudi na tujem najbolj znane kulturne manifestacije v Jugoslaviji, tudi za letošnjo sezono, ki se bo začela 10. julija in trajala do zadnjih dni v avgustu, obetajo pester mednarodni spored.

Dramski del prireditev bo — zvest dosedanjim koncepcijam — spet zasnovan na treh težiščih: na svetovni klasiki s posebnim poudarkom na Shakespearu, na dubrovniški klasiki z Držičem v ospredju in na sodobni dramski ustvarjalnosti, ki bo tokrat poudarjala predvsem Krležo in Matkoviča. V smislu take zasnove bodo ostale na sporedu nekatere starejše, že renomirane uprizoritve dubrovniškega ansambla, v katerem navadno sodelujejo igralci iz različnih jugoslovanskih gledaliških centrov. To velja za Shakespearovega „Hamleta", za Sofoklejevega „Kralja Oidipusa" (režiral bo angleški gost William Gaskill), za Krleževega „Areteja" in za Matkovičevega „Herakleja", še posebno pa seveda za slovitega „Dunda Maroja" domačina Marina Držiča.

Premieri sta za to poletje napovedani dve, in sicer Goldonijeva „Kavarna" (prirejena v dubrovniškem narečju) in Shakespearov „Rihard II." (pri katerem bodo vidno zastopani slovenski gledališčniki). Na sporedu bo tudi letos več gostovanj najuspešnejših uprizoritev z jugoslovanskih gledaliških festivalov, med katerimi bo posebno pozornost vzbudila albanska drama Narodnega gledališča iz Prištine s Shakespearovim „Macbetom". Obetavne pa so tudi napovedi, ki govorijo o nastopih tujih gledališč: tako bo Teatr Stary iz Krakova gostoval z odrsko priredbo „Idiota" Fjodorja M. Dostojevskega; z dvema pantomimskima večeroma se bo predstavil Ladislav Fialka iz Prage, ki bo ob tej priložnosti tudi poseben, 8 dni trajajoč seminar, namenjen študentom in profesorjem odrskega giba; iz Milana bo prišla Compania Francesco Salteri z dvema Goldonijevima komedijama; z Dunaja pa je napovedana znana igralka Angelika Hauff, ki bo odigrala Matkovičevo monodramo o Klitaimnestri.

Poleg vseh teh predstav pa napovedujejo celo vrsto zanimivih dogodkov tudi v okviru tako imenovane „polnočne scene", na kateri se bodo predstavljali predvsem mladi gledališčniki.

25 let Prešernove družbe

Prešernova družba v Ljubljani letos slavi 25-letnico obstoja. To je ena izmed tistih založb v Sloveniji, ki širi dobro slovensko čtivo med široke množice bralcev, saj je njen založniški program zasnovan tako, da v svojem izboru letno nudi zanimive knjige domačih in tujih avtorjev. Njeno delovanje sloni na mreži poverjenikov, ki letno zberejo veliko število naročnikov tako, da danes Prešernova družba sodi med najuspešnejše založbe v Sloveniji.

Svoj srebrni jubilej je Prešernova družba proslavila preteklo nedeljo v kinu Center v Kranju, kamor je vabila svoje poverjenike ter v obliki slavnostne akademije, na kateri so zaslužnim organizatorjem podelili priznanja in plakete za njihovo večletno sodelovanje. Svečanost pa so obeležili tudi s kulturnim sporedom, v katerem je sodeloval Akademski pevski zbor v Kranju ter igralec Rudi Kosmač. Slavnostni govor je imel predsednik Prešernove družbe Ivan Potrč, ki je orisal delo, ki ga je družba opravila v četrt stoletju njenega delovanja.

Med številnim gosti je bil tudi tajnik Slovenske prosvetne zveze Andrej Kokot, ki je ob tej priložnosti Prešernovi družbi v imenu SPZ čestital k uglednemu jubileju. Pri tem pa je nakazal velik pomen Prešernove družbe tudi v zamejstvu, saj Slovenska prosvetna zveza s Prešernovo družbo sodeluje od začetka njenega nastanka. Tako knjige Prešernove družbe že več kot dve desetletji tvorijo sestavni del vsakoletnega knjižnega daru Slovenske prosvetne zveze. Povedal je, da zato bralci na Koroškem dobro poznajo Prešernovo družbo oz. njene knjige, katerih je SPZ v tem obdobju razpečala nekaj desettisoč. Končno je tajnik SPZ še izrazil prepričanje in željo, da bi tako sodelovanje v bodoče še okrepili in s tem širili dobro slovensko čtivo med Slovenci na Koroškem.

Po slovesnosti so udeleženci proslave napravili izlet v rojstni kraj pesnika Franceta Prešerna v Vrbo. Zaključno naj še zapišemo, da je med udeleženci proslave in izleta bilo izredno veliko število pisateljev, ki so pri Prešernovi družbi izdali svoje knjige.

Ziljska ohcet navdušila Brnco, Šmihel in Sele

Ohranjevanje narodnih ljudskih značajev in šeg je naloga vseh narodnosti. To velja tudi za nas koroške Slovence, ki se pa tega v marsičem in marsikdaj premalo zavedamo. Koliko ljudskih običajev je živelo med našimi predniki, mi pa jih danes skorajda sploh ne poznamo ali vemo o njih bore malo. Rezultat te naše apatičnosti ob intenziviranju ohranjevanja ljudskih običajev, slovenskih koroških značajnosti, etnografskih posebnosti (planiranje in realizacija tovrstnega muzeja) ipd. je več ali manj nezadovoljiv. Naše največje bogastvo pa je slovenska narodna in ljudska pesem. Veliko pesmi je ohranjenih samo v ljudskem izročilu, starejši ljudje jih sicer znajo zapeti, nimajo pa partitur.

Tovrstne pesmi rešiti pred pozabo si je zadal med drugim tudi digirent šentjakobskega mešanega pevskega zbora Lajko Milisavljevič, ki je z neumornim idealizmom zbiral pesmi in tekste med koroškimi Slovenci. Ob tem iskanju sta z Ziljanom, domačinom Nikom Krieglom zbrala pesmi in melodije „Vascit pr Zile". Pesmi pa je za to prireditev priredil Samo Vremšak, priznani skladatelj iz Kamnika, ki vodi pri nas že nastopajoči zbor „Lira" iz Kamnika.

Lajko Milisavljevič je tako s svojimi „sodelavci" iztrgal delček naše prelepe ljudske kulture pozabi in nam tako ohranil enega najlepših ljudskih običajev Slovencev-Ziljanov, katerim so že nemške nacionalistične sile ukradle naš slovenski običaj štehvanja, ki so si ga herrenvolkovsko prilastili in si ga še prilaščajo kot svoj Volkstumsbrauch. Isto se je zgodilo tudi z „rejem pod lipo". Ta greh naših kulturnih dejavnikov, ki je te običaje zanemaril in tako pustil splavati v nemškutarsko mlakužo bo težko poravnati. Zato je ta prireditev šentjakobskih pevcev hvale vredna in priporočljiva za posnemanje tudi na drugih področjih. Povedati je še treba, da je plese izvajala Akademska folklorna skupina „France Marolt" iz Ljubljane pod vodstvom Marije Šušter. Plesna skupina je nastopala v pristnih ziljskih nošah in tako s plesnimi vložki dala vizualno podobo ziljski svatbi in tako prireditev bistveno popestrila kar se je izražalo ob vseh treh nastopih na Brnci, v Šmihelu in Selah. Povsod so nastopajoči gledalce in poslušalce navdušili in marsikomu je lahko žal, če se ni udeležil tega enkratnega prikaza zaljubljenih in snubečih Ziljanov, ki so se konec koncev ujeli v srečnem objemu običajne uasciti. Povezavo pri nastopih je imel Tonči Štiker, ki pa žal ni našel tistega poguma, da bi z isto sproščenostjo in veselostjo povezoval program. Udeležba je bila v vseh treh krajih nastopanja zelo dobra, morda smo na Brnci pričakovali malce več ljudi in se spraševali po vzroku pičle prisotnosti publike.

Buren aplavz je v vseh dvoranah izražal zadovoljstvo in zadoščenje ob vsrkavanju kulturnih dobrin naših prednikov. Vsem izvajalcem želimo še veliko uspeha ob njihovih nastopih, da bi prišli še kam drugam, povabili še druge vaščane na svojo ziljsko ohcet in naprej gojili našo tradicijo, da ne preide povsem v pozabo.

TONE ZORN 13

Manjšinsko vprašanje

in jugoslovansko-avstrijski odnosi

Posebno močan odmev pa je v Avstriji imela izjava zveznega izvršnega sveta, dana ob tej priložnosti. Izjava poudarja, da je Jugoslavija podpisala državno pogodbo z Avstrijo globoko prepričana ne le, da bo le-ta znova vzpostavila neodvisnost Avstrije, ampak da bo pogodba tudi poroštvo za neodvisen in demokratičen razvoj Avstrije ter osnova za stabilne odnose med SFRJ in republiko Avstrijo. V nadaljevanju opozarja izjava na obstoj oziroma oživljanje nacizma in velikonemškega šovinizma v Avstriji. Poudarja tudi, da so se organizacije nacističnega porekla in narave „zlasti angažirale pri nasilni etnični asimilaciji slovenske in hrvaške manjšine v Avstriji, pri širjenju velkonemške šovinistične propagande, narodnostne nestrpnosti in sovraštva ter so pokazale celo teritorialne revandikacije proti SFRJ". Po tem opozorilu na delovanje Kärntner Heimatdiensta ter stranke avstrijskih neonacistov (NDP) izjava v nadaljevanju podčrtuje, da Avstrija tudi ni v celoti in dosledno izpolnila nobenega določil državne pogodbe, ki se nanašajo na jezikovne, kulturne in druge pravice slovenske in hrvaške narodnostne manjzšine, in še več, Avstrija je po podpisu državne pogodbe celo omejila dotlej priznane pravice manjšine (mišljeni so predvsem Slovenci) na področju šolstva in rabe jezika. Sedaj pa se pogojuje izpolnitev mednarodnih obveznosti s „popisom posebne vrste". Izjava poudarja, da je vse to poskus enostranske revizije državne pogodbe; rezultat takšne politike pa „na območjih, kjer živita slovenska in hrvaška narodnostna manjšina, označuje narodnostna nestrpnost do teh manjšin, s čimer izvajajo pritisk na pripadnike teh manjšin". Ob drugem izjava opozarja na delovanje „posameznih kvizlinških (ustaških) organizacij, ki so med drugo svetovno vojno delovale v Jugoslaviji"; pa tudi to, da Avstrija še vedno ni izpolnila mednarodnega določila o vrnitvi med drugo svetovno vojno odnesenih jugoslovanskih dobrin na njeno ozemlje. Ob zaključku izjava pravi, da jugoslovanska vlada pričakuje, da bo republika Avstrija storila potrebne ukrepe za izpolnitev svojih mednarodnih obveznosti.[96]

O izjavi so bila uradno seznanjena vsa v Beogradu akreditirana poslaništva ter vse članice OZN.[97]

Med avstrijskimi odmevi na izjavo naj omenimo zagotovilo kanclerja Kreiskega, da se doslej še nobena sosedna država ni poslužila v odnosu do Avstrije takih besed; Kreisky je jugoslovansko opozorilo celo primerjal s pisanjem fašističnega tiska v tridesetih letih(!). Vzporedno s tem je Avstrija odpoklicala svojega beograjskega poslanika z utemeljitvijo, da je bil poklican na „posvet".[98]

Na slabšanje avstrijsko-jugoslovanskih odnosov, pogojeno z avstrijskim neizpolnjevanjem državne pogodbe, je pokazal tudi avstrijski odgovor na jugoslovansko izjavo. Značilno je, da je Dunaj o njem obvestil javnost, še predno je bil izročen jugoslovanskemu poslaništvu na Dunaju. Ne da bi Avstrijci argumentirano odgovorili na jugoslovanska opozorila, je njihov odgovor očital „jugoslovanskim obtožbam", da so „nevzdržne in globalne ter naperjene proti Avstriji in avstrijski politiki v zadnjih dvajsetih letih." Prav tako je Dunaj obsodil ton, s katerim je bila Avstrija obtožena neizpolnjevanja državne pogodbe. V nadaljevanju odgovor omenja jugoslovanske delavce v Avstriji. Kljub vsemu pa je moral avstrijski dokument priznati, da Avstrija ni izpolnila vseh določil državne pogodbe („posebej vprašanje dvojezičnih krajevnih tabel"), vendar pa se tem svojim obveznostim ne bo odtegnila(!). Glede „obtožbe", da ima „štetje posebne vrste" namen prispevati k nasilni asimilaciji manjšin, odgovor pravi, da spada med „najbolj samoumevne naloge vseh držav v določenih časovnih obdobjih" izvesti tako „poizvedovanje" (štetje). Ob koncu odgovor z „največjo ostrostjo zavrača jugoslovanske obtožbe" ter omenja odpoklic ambasadorja Otta.[99]

Med nadaljnjimi avstrijskimi odmevi na jugoslovansko izjavo je bil poskus prikazati izjavo kot posledico notranje- in zunanjepolitičnih težav Jugoslavije.[100] Posebej pa je v avstrijski javnosti odmevalo jugoslovansko opozorilo o delovanju sil rjave preteklosti, dejstvo, ki je v marsičem vrglo temno senco na široko praznovano obletnico podpisa državne pogodbe.

Jugoslavija je avstrijski odgovor ocenila kot jasen dokaz, da „Dunaj nima resnega namena urediti vprašanja, ki zelo obremenjujejo jugoslovansko-avstrijske odnose".[101] Za razumevanje jugoslovanskih stališč je ob tem poučna izjava, ki jo je dal predstavnik zveznega sekretariata za zunanje zadeve. Potem ko je pojasnil vzroke, ki so pripeljali do izjave z dne 13. maja, je nadaljeval: „Ne morem se znebiti občutka, da želijo v Avstriji s takšnimi poskusi pravzaprav prestopiti znane in realne okvire problemov, ki obstajajo med državama. Po našem mnenju je posebej hudo in nedopustno to, da je skušala avstrijska vlada v izjavi jugoslovanske delavce, ki so začasno zaposleni v Avstriji, spodbuditi k temu, da bi nastopili proti lastni državi. Ta poskus še posebej poudarja zaskrbljujočo protijugoslovansko naravo te izjave." Glede napovedanega „štetja posebne vrste" je jugoslovanski predstavnik poudaril, da v tem štetju Jugoslavija vidi „novo potrditev tistega, kar je zapisano v izjavi jugoslovanske vlade, kjer je rečeno, da avstrijski vladi ni do izpolnitve določil državne pogodbe, ker državna pogodba nikjer in na noben način ne predvideva ugotavljanja števila pripadnikov manjšin — prav to pa je namen posebnega popisa — ki naj bi bilo pogoj za zagotavljanje pravic slovenske in hrvaške narodnostne manjšine v Avstriji".[102]

(Dalje v prihodnji številki)

96 Delo, 14. maj 1975, št. 111; Die Presse z istega dne, štev. 8134.
97 Prim. Naš tednik, 15. maj 1975, št. 20.
98 Kleine Zeitung ter Salzburger Nachrichten 16. maja 1975, št. 110.
99 Večer, 17. maj 1975, št. 113; Die Presse, 17/19. maj 1975, št. 8137.
100 Kleine Zeitung, 17. maj 1975, št. 111.
101 Salzburger Nachrichten, 20. maj 1975, št. 114.
102 Delo, 3. maj 1975, št. 119; Kärntner Tageszeitung, 25. maj 1975, št. 114.

Matura na slovenski gimnaziji

Kakor smo že poročali je bila na zvezni gimnaziji za Slovence v Celovcu med 8. in 12. ter 12. in 15. junijem pismena oz. ustmena matura. Tudi letos sta nastopila k maturi dva osma razreda. V 8.a razredu je bilo pripuščenih k maturi 22 fantov in deklet (razrednik: prof. dr. Janko Polanc. V 8.b razredu pa 17 maturantov in maturantk (razrednik: prof. dr. Janko Zerzer).

Na podlagi pismenih maturitetnih nalog so bili v obeh razredih pripuščeni k ustni maturi vsi maturantje. Maturitetni komisiji je predsedoval nadzornik, dvorni svetnik dr. Valentin Inzko.

V 8.a razredu je od 22 maturantov in maturantk izdelalo maturo 19 dijakov in dijakinj, med temi Raschun Pepca in Weitzer Melita z odličnim uspehom, Kordasch Anamarija pa z dobrim uspehom. Na jesenski rok sta bili v 8.a razredu zavrnjeni dve maturantki in en maturant. V 8.b razredu je od 17 maturantov in maturantk izdelalo maturo 16 dijakov in dijakinj. Z odličnim uspehom sta maturirala Kupper Marko in Stingler Hema. En dijak pa je bil zavrnjen na jesenski rok.

Našim maturantom iskreno čestitamo z željo, da bi v nadaljnjem življenju imeli mnogo uspeha in da bi ostali zvesti tistim načelom, ki odlikujejo naše ljudstvo v boju za nacionalne in socialne pravice.

Sprejem na sedežu ZSO

Pretekli petek 16. junija so bili prostori Zveze slovenskih organizacij v Celovcu prizorišče posebno razveseljivega dogodka — ZSO je namreč tega dne maturantom Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu priredila sprejem, katerega so se poleg maturantov in predstavnikov Zveze slovenskih organizacij udeležili tudi zastopniki slovenskega tiska na Koroškem in v Sloveniji, radia in televizije. Maturante, ki so se povabilu odzvali polnoštevilno, je v imenu ZSO pozdravil predsednik dr. Franci Zwitter. Maturantom in tudi tistim, ki so bili zavrnjeni na jesenski rok — češ kdor je napravil osem razredov in sedaj ni uspel, da je to izrazita smola — je tovariš Zwitter izrekel iskrene čestitke.

V okviru sprejema je Zveza slovenskih organizacij maturante obdarila s knjigami in značkami Osvobodilne fronte, poskrbljeno pa je bilo seveda tudi za jedačo in pijačo. Po oficialnem delu so se vsi navzoči porazdelili po ostalih prostorih, kajti sejna soba je bila za vse vsekakor mnogo pretesna. V prijetni družabnosti, ki je potekala v razgovorih, kakšni so načrti za bodočnost in ob številnih intervjujih za tisk, radio in televizijo, je kar prehitro potekel čas, ko se je bilo treba posloviti in oditi na svoje domove. Na koncu sprejema so maturanti izrekli iskreno zahvalo za pozornost, ki so je bili deležni in obljubili, da bodo tudi v bodoče v tesnih stikih s svojim ljudstvom.

To je bil prvi primer, da je koroška slovenska politična organizacija povabila maturante na sprejem. Prepričani smo, da to ni bil prvi in ne zadnji, marveč da se bo z le-temi nadaljevalo. Posebno razveseljivo je, da so se povabilu odzvali skoro vsi maturantje, kar je viden dokaz povezanosti naše dijaške mladine s svojimi organizacijami. Sedaj ko se odloča nadaljnja usoda naših absolventov slovenske gimnazije — nekateri bodo šli v poklice, drugi pa na visoke šole — je še posebno važno biti tesno povezan z našo narodno skupnostjo, ki vlaga velike upe v našo mlado inteligenco.

POVEŽITE DOPUST Z VAŠO NADALJNJO IZOBRAZBO!

Razpis seminarjev v poletnih mesecih

Slovenska prosvetna zveza razpisuje v letošnjem poletju različne seminarje, ki služijo izpopolnjevanju naših strokovnih kadrov na prosvetnem področju. Seminarje vodijo priznani strokovnjaki Zveze kulturnih organizacij Slovenije.
Razpored seminarjev:

SEMINAR ZA ROGRAMSKE VODJE KLUBSKIH DEJAVNOSTI
od 26. junija do 2. julija 1978 v Kopru

SEMINAR ZA REŽISERJE LUTKOVNIH SKUPIN
od 26. junija do 4. julija 1978 v Šibeniku

SEMINAR ZA REŽISERJE IN MENTORJE PIONIRSKIH IN MLADINSKIH GLEDALIŠKIH SKUPIN
od 10. do 15. julija v Kopru in istočasno

NADALJEVALNI SEMINAR ZA REŽISERJE GLEDALIŠKIH SKUPIN
od 10. do 15. julija 1978 v Kopru

Ni nam treba posebej poudarjati potrebe takšnih seminarjev, kajti pri prosvetnem udejstvovanju nam manjka ustreznih strokovnih sodelavcev, ki bi pospešili kvalitetno rast kulturnih dejavnosti naših prosvetnih društev.
Podrobnejše informacije dobite na sedežu Slovenske prosvetne zveze v Celovcu, Gasometergasse 10, tel. 32 5 50.

VSE STROŠKE BIVANJA NA SEMINARJU KRIJE SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA.

Program seminarjev poteka vsak dopoldan, tako, da imajo seminaristi možnost popoldneve izkoristiti za kopanje v morju.

TOREJ IZKORISTITE EDINSTVENO MOŽNOST — POVEŽITE VAŠ DOPUST Z IZBOLJŠANJEM VAŠEGA ZNANJA!

P. S.: Iščemo še ljudi, ki bi bili pripravljeni delovati v okviru lutkovne skupine. Lutkovna skupina SPZ bo v mesecu avgustu na skupinskem seminarju naštudirala posebno lutkovno igro. Prijave pravtako na naslov SPZ.

Pobratenje Ribiške družine Bled in Kluba koroških ribičev

V soboto, dne 20. maja 1978 je bilo na Bledu pobratenje dveh ribiških družin: Ribiške družine Bled in Kluba koroških ribičev.

Ena najlepših in čistih rek Slovenije je, brez dvoma, Sava Bohinjka in je zaradi tega že več desetletij privlačna ne samo za domače, temveč tudi koroške ribiče. Ob njej se je razvilo marsikatero športno prijateljstvo med blejskimi in koroškimi ribiči. In seveda, tudi marsikatera „muha" je zamenjala lastnika.

To prijateljstvo med blejskimi in koroškimi ribiči pa se je še bolj potrdilo 20. maja 1978, kjer je bila na Bledu svečano podpisana listina pobratenja med Ribiško družino Bled in Klubom Koroških ribičev.

Ob tej priliki je predsednik Kluba koroških ribičev tov. Grabner Ewald dejal:

Z veseljem v srcu praznujemo danes pobratenje med Ribiško družino Bled in Klubom koroških ribičev. S tem se potrjuje in okrepi dolgoletna veza in prijateljstvo med ribiči Bleda in Koroške. Ko smo danes tukaj svečano zbrani, bi rad opozoril na to, da nam je ravno ta povezava z Ribiško družino Bled in takratnim predsednikom Ludvikom Bemom, katerega mi imenujemo „naš stari Korošec", dala pobudo da smo ustanovili Klub koroških ribičev. Ta tradicija prijateljstva se, kakor z veseljem ugotavljamo, nadaljuje pod sedanjim predsednikom Zdravkom Štibilom. Ponosni smo, da sta oba — Ludvik Bem in Zdravko Štibil, kot zastopnika Blejskih ribičev častna člana Kluba koroških ribičev.

Zdaj pa k našemu klubu, kaj je bil povod za njegovo ustanovitev? Mi vsi vemo, da delujejo na Koroškem krogi, ki so sovražniki razumevanja in prijateljstva med narodi. Ti krogi se trudijo, da bi med koroškimi Slovenci in nemškogovorečimi Korošci postavili nepremostljiv zid, in da bi v prebivalstvu vzbudili narodnostne predsodke proti koroškim Slovencem. Pri izbiri sredstev niso nikakor malenkostni, vsaka laž in obrekovanje jim je prav pri dosegi svojih postavljenih ciljev, kakor smo to ugotovili ravno pri napadu na naš klub. To so sovražniki naravnega človeškega stremljenja po miru in prijateljstvu. Zato smo ustanovili Klub koroških ribičev, katerega cilj je, narodno povezovalno delovanje in odpravljanje narodnostnih predsodkov v okviru ribiškega športa. Ker mi ribiči, ki smo bolj ali manj povezani z naravo, ne smemo pripoznati nobenih napačnih predsodkov, povezuje nas le izvedba skupnega športa, prijateljstvo in uslužnost športnikov.

Tukaj na mizah vidimo tudi avstrijske zastave in nihče se ne razburja, da govorimo na Bledu poleg slovenščine tudi v nemškem jeziku, kakor smo to navajeni v našem klubu v smislu razumevanja, tolerance in prijateljstva. Tako tudi izrekam željo in upanje: naj bi pobratenje med Ribiško družino Bled in Klubom koroških ribičev doprinašalo svoj delež k temu, da bi se na Koroškem zboljšalo ozračje v duhu razumevanja, tolerance in v korist obeh narodnih skupin.

Naša problematika na boroveljskem odru

V nedeljo 18. junija so pri Cingelcu na Trati — prireditelj je bilo Slovensko prosvetno društvo Borovlje — gostovali pa šentjanški igralci z igro „Grozdna jagoda v soncu". Tekst ameriške avtorice Lorraine Hansberry obravnava sicer črnsko problematiko, ki pa sta jo režiser Hanzi Weiß in mentor Marijan Sriencc priredila za naše razmere in ima precejšnje paralele s socialnimi ter narodnostnimi problemi med črnci in našim slovenskim življem. Kljub čudovito lepemu vremenu, ki je vabilo v naravo, se je pri Cingelcu nabralo lepo število ljudi, ki so z velikim zanimanjem sledili izvajanjem šentjanških igralcev.

Predsednik SPD Borovlje Andrej Wieser je z vidnim veseljem pozdravil gostujoče igralce in številno občinstvo, med njimi bivšega ravnatelja Zvezne gimnazije za Slovence dvornega svetnika dr. Pavla Zablatnika, prof. Janka Messnerja in slovenskega odbornika Feliksa Wieserja pd. Šašelna iz Slovenjega Plajberka.

Vsebinsko in igralsko je igra pokazala, da so tu bili na delu ljudje, ki so vedeli kaj hočejo. Zato velja vse priznanje režiserju Weißu in mentorju Sriencu, ki sta ustvarila uprizoritev, ki obravnava perečo problematiko nas koroških Slovencev in ki je več ali manj kot prva prišla na odrske deske. Želeti bi bilo, da bi se na odru večkrat spoprijeli z našo problematiko, ki obravnava naš slovenski življ iz zgodovinskega stališča, kakor tudi iz sedanjih sodobnih vidikov. Tovrstnih iger smo se zmeraj izogibali ali pa se jih celo nismo upali uprizarjati. Pred kratkim se je šentviška skupina „Danica" postavila na oder z medvojno igro „Volkodlaki", ki je po tematiki medvojnega obdobja in trpljenja slovenske družine bila do danes „vroče železo", ki si ga nobena skupina ni upala kovati. Uspeh te uprizoritve pa nam vzlic navdušenosti publike ob tej uprizoritvi dokazuje, da se moramo prav z uprizoritvami, ki se tičejo naših vsakdanjih težav in od temnih sil zamegljenih problemov preteklosti, konfrontirati in tako našim ljudem postreči s časovnim teatrom, se pravi s tematiko, ki nas obremenjuje.

Šentjanškim igralcem želimo še mnogo uspehov pri njihovem nadaljnjem delu na odrskem področju, to igro pa naj bi videlo čimveč naših ljudi v vseh krajih, kjer živimo. Vsem slovenskim društvom to uprizoritev lahko samo toplo priporočamo.

Št. Jakob v Rožu

Na zadnji občinski seji v Št. Jakobu v Rožu so med drugim sklenili, da bodo zgradili kulturni dom, ki bo stal okrog 7,5 milijona šilingov. Župan ravnatelj Janez Grefjl je povedal, da bodo gradnjo podprli s posojili — sindikat z enim milijonom (v dveh letih), Delavska zbornica prav tako z enim milijonom (na tri leta) in dežela Koroška s tri in pol milijona šilingov (na dve leti); preostali znesek v višini dveh milijonov bo morala nositi občina.

Nadaljnja točka dnevnega reda je bila zasedba področnega zdravnika za področje (Sprengel) Št. Jakob v R. in Bekštanj, s sedežem v Št. Jakobu. Za to mesto sta se potegovala dr. Šimej Hoja s 25-letno zdravniško prakso v Št. Jakobu, ki obvlada oba jezika in dr. Bruno Burchhart. To mesto je bilo prisojeno dr. Burchhartu in sicer zaradi tega, ker obstoja neki zakon, ki pravi, da more biti področni zdravnik samo oseba, ki je mlajša od 40 let. Večkratni poskus občine, da bi prišlo do kompromisa, to se pravi, da bi oba zdravnika našla zadovoljivo rešitev, se ni dal realizirati. Odločil je zakon. Slovenska frakcija, ki se je vzdržala glasovanja (20:3) je menila, da je treba še naprej iskati možnosti, da dr. Hoja, ki je že toliko let v Št. Jakobu in poleg tega obvlada oba jezika, ne bo še naprej zapostavljen. Župan je obljubil, da se bo občina prizadevala, da vzpostavi na tem področju še drugo področno mesto. Trenutno pač ni mogoče ukrepati drugače kot to zahteva zakon.

Tudi za ta primer v Št. Jakobu je značilno, da se v Avstriji vedno najdejo zakoni, ki diskriminirajo Slovence; tistih zakonov pa, ki ščitijo manjšine se pa kratkomalo ne upošteva. Tako koroški Slovenci že 23 let čakamo na izpolnitev 7. člena avstrijske državne pogodbe. Ali ni to tipičen primer dvojne morale?

Michael Spök žrtev prometne nesreče

Prejšnjo sredo 14. junija smo spremili k zadnjemu počitku na pokopališče v Žrelcu 72-letnega Michaela Spöka, ki je bil žrtev prometne nesreče. Michael Spök je bil dolga leta nameščenec in nazadnje vodja oddelka bolniške blagajne „Gebietskrankenkasse" v Celovcu. Bil je izredno sposoben uradnik. In ker je obvladal oba deželna jezika in bil vedno pripravljen pomagati in svetovati, je bil zelo priljubljen pri vseh ter užival globoko spoštovanje prebivalstva.

Poleg službe ki jo je opravljal vestno, pa je bil tudi navdušen planinec, kolesar in svetovni popotnik. Ne čudimo se torej, da ga je tragična smrt zadela pri vožnji s kolesom, kjer ga je neznano vozilo tako težko poškodovalo, da je moral biti pri priči mrtev.

Čeprav je pokojni Michael Spök mnogo videl in doživel v življenju, zlasti na svojih potovanjih; tega ni nikoli izrabil (da bi objavil). Njegova skromnost, ki ga je po eni strani odlikovala, je pa po drugi strani preprečila, da bi ljudje kaj več zvedeli o njegovih doživetjih po širnem svetu, v gorah ali na njegovih kolesarskih podvigih. Bil je pravi asket in prav zaradi tega za nekatere tudi posebnež. Vsi, ki smo ga poznali, ga bomo ohranili v prisrčnem spominu.

7. srečanje zamejskih planinskih društev z obmejnimi planinskimi društvi iz Slovenije v Trstu

V nedeljo 11. junija je bilo v Bazovici pri Trstu 7. tradicionalno srečanje zamejskih planinskih društev z obmejnimi planinskimi društvi iz Slovenije v priredbi Slovenskega planinskega društva v Trstu. Kljub deževnemu vremenu se je srečanja udeležilo okrog 1000 planincev, med njimi delegacija slovenskih planincev s Koroške, ki jo je vodil starosta slovenskih planincev na Koroškem, 80-letni Jozej Miklavčič.

Zbirališče srečanja je bilo dopoldne pred Kulturnim domom v Boljuncu, kjer je poleg predsednika SPD Trst inž. Pina Rudeža spregovoril tudi dolinski župan Edvin Švab, ki je poudaril važnost takšnih srečanj, ki krepijo tovariške vezi vseh slovenskih planincev, ne glede na meje, ki jih ločijo. Po govorih se je večina planincev podala na pot skozi divje romantično Glinščico, ki je bila za to priložnost posebej markirana. Na poti skozi ta kraški biser so se predvsem jeseniški planinci povzpeli na „Cippo-Comici", od koder se nudi prelep pogled v ta lepi svet, ki je znan tudi po tem, da bregovi te doline tvorijo primerne stene za plezanje; skratka Glinščica je tudi plezalna šola tržaških planincev. Pri spominskem obeležju trem padlim planincem med NOB, je o liku teh junakov spregovoril Lojze Hrovatin, nekdanji njihov tovariš. Preko Botača so se nato planinci podali proti Jezeru ter po kratki hoji po bazoviški gmajni prispeli k spomeniku štirim bazoviškim junakom, ki so leta 1930 padli kot prve žrtve fašističnega terorja na Primorskem. Pred spomenikom je o teh junakih spregovoril prof. Samo Pahor.

Druga skupina planincev, ki ni šla peš, si je ogledala zloglasno Rižarno, kjer je Edvin Švab orisal vlogo tega uničevalnega taborišča in še Miramarski grad (letna rezidenca avstrijskega dvora).

Na cilju v Bazovici se je v popoldanskih urah začel kulturni spored, katerega je uradno otvoril predsednik SPD Trst inž. Rudež. V svojem govoru je med drugim povabil vse prisotne na 8. srečanje, ki ga bo Slovensko planinsko društvo v Celovcu pripravilo prihodnje leto na Koroškem in sicer na Bleščeči planini pod Jepo. Za njim je v imenu Planinske zveze Slovenije spregovoril predsednik izvršnega sveta dr. Marjan Oblak, ki je med drugim omenil, da je PZS vedno podpirala taka srečanja ter poudaril posebno tista, ki se jih udeležujejo zamejci iz Italije in Avstrije. V imenu meddruštvenega odbora gorenjskih planinskih društev ter PD Jesenice, ki je bilo pobudnik teh srečanj, je spregovoril Janez Košnik. Poleg bivšega dolgoletnega predsednika meddruštvenega odbora primorskih planincev Janka Filija, predsednika SPD iz Gorice Vlada Klemšeta, predsednika Beneškega planinskega društva Jožka Kukovaca in drugih, je spregovoril tudi podpredsednik SPD v Celovcu Jozej Miklavčič. V svojem govoru je zlasti poudaril povezanost med zamejskimi Slovenci z matično deželo Slovenijo. Ob tej priložnosti je tudi predlagal, da bi se trasiralo planinsko pot, ki bi poleg gora v Sloveniji povezovala tudi gore, kjer živijo Slovenci v Avstriji in Italiji.

Po govorih je sledil glasbeni spored, ki je vseboval nastope pevskih zborov ter glasbenih skupin. 7. srečanje planincev iz zamejstva in matične dežele je bilo polno prisrčnosti in vsekakor lepo uspelo planinsko slavje, ki zasluži vse priznanje.

Isti dan in en dan poprej, 10. in 11. junija pa so naši planinci bili tudi gostje Planinske sekcije Avto - Celje. Z vodstvom podjetja so si ogledali ogromno remontno halo in mesto Celje ter obiskali enega najlepših predelov Slovenije, Logarsko dolino in čudoviti svet Okrešelj kjer nad slapom „Rinka" kraljuje prijazna planinska postojanka Frischaufov dom. O tem prisrčnem srečanju bomo poročali prihodnjič.

Slovensko prosvetno društvo „Edinost" v Škofičah vabi na

KULTURNO PRIREDITEV

ki bo v soboto 24. junija 1978 ob 20.30 uri v gostilni Bürger v Škofičah.

Sodelujeta: mladinski tamburaški orkester iz Hodiš in moški pevski zbor iz Škofič.

Po prireditvi bo prosta zabava, za ples igra „Trio Ibounig" *Prisrčno vabljeni!*

Slovensko prosvetno društvo „Edinost" iz Pliberka vabi na

SLAVNOSTNI KONCERT MOŠKEGA ZBORA „EDINOST"

ob 50-letnici dirigiranja tov. Folteja Hartmana in ob 45-letnici obstoja moškega pevskega zbora „Edinost" v Pliberku.

Koncert bo v nedeljo 2. julija 1978 ob 20. uri v dvorani Schwarzl v Pliberku.

Prisrčno vabljeni!

ZVEZA SLOVENSKIH IZOBRAŽENCEV vabi na obisk svetovno znanega kiparja prof. Franceta Goršeta, ki živi in dela že nekaj let med nami v Svečah v Rožu. Zberemo se v soboto 24. junija 1978 ob 15. uri na Goršetovi domačiji v Svečah (pri cerkvi). Prof. Gorše nas bo osebno vodil po galeriji.

Prisrčno vabljeni!

Zlata kolajna Koroščcu

V soboto je bilo pri Funderju v Trgu — Feldkirchen zvezno tekmovanje mizarskih vajencev. Tekmovali so mizarski vajenci iz cele Avstrije in pri tem bili Korošci izredno uspešni saj so odnesli eno zlato in dve srebrni kolajni. Slednji sta prejela Manfred Platzer iz Patergassna (prvo učno leto) in Josef Strider iz Maria Luggau (3. učno leto), zlato pa Rudolf Konec iz Trga (2. učno leto). Skupno je nastopilo 26 vajencev. Najboljši med njimi Rudolf Konec je sin Stanka Konca našega rojaka iz Sveč v Rožu, ki ima v Trgu mizarsko podjetje. Mlademu Koncu in obema srebrnima odlikovancema k temu uspehu iskreno čestitamo.

Trenutno je na Koroškem 584 obrtnih mizarskih podjetij, v katerih je zaposlenih 997 vajencev. V celi Avstriji pa je zaposlenih 11.325 vajencev med njimi tudi 32 deklet.

Pri podelitvi nagrad so bili navzoči vidni predstavniki političnega in gospodarskega življenja. Naslednje 20. zvezno tekmovanje bo prihodnje leto na Dunaju. Naj ob tej priložnosti povemo, da bo letos v Južni Koreji svetovno prvenstvo mizarskih vajencev. Na enem le-teh je Korošec Josef Gatol iz Himmelberga prejel srebrno kolajno.

Letovanje naših otrok na Jadranu

Tudi letos bo skupina naših otrok letovala na morju in sicer v Savudriji. Letovanje bo letos v času od 10. do 24. julija.

Starši, ki želijo poslati otroke na letovanje, naj vložijo pismeno prošnjo, iz katere mora biti razvidno: ime, poklic in naslov staršev, ime otroka in izjava, če je že bil na letovanju in kolikokrat. Tej prošnji je treba priložiti

- **zadnje šolsko spričevalo (1976-77)**
- **priporočilo krajevne prosvetne ali zadružne organizacije**
- **osebno izkaznico s sliko in**
- **režijski prispevek šil. 1200.—**

in vse skupaj poslati do najkasneje 30. junija 1978 na naslov: Počitniška kolonija, Spitalgasse 12/III, tel. (0 42 22) 85 2 35, 9020 Klagenfurt/Celovec.

Vožnjo do Ljubljane in nazaj plača vsak udeleženec sam.

Posebno opozarjamo, da posameznih dokumentov ne sprejemamo. Za prijavljenega velja šele otrok, za katerega so bili hkrati oddani vsi dokumenti. Po 30. juniju ne sprejemamo več prijav.

Za vsakega otroka je treba poleg navedenih dokumentov oddati tudi zdravniško spričevalo, ki pa ne sme biti izstavljeno prej kot 8 dni pred odhodom skupine na letovanje. Iz zdravniškega spričevala mora biti razvidno, da je za otroka letovanje na morju priporočljivo in če je otrok občutljiv za antibiotike (penicilin i. dr.). Šele ko prejmemo to spričevalo, velja otrok za dokončno prijavljenega.

Otroci uživajo na letovanju zdravniško zaščito, ki obsega:

- **primerno sanitarno oskrbo pod vodstvom zdravnika,**
- **prvo pomoč in zdravniško nego za lažja obolenja,**
- **ob težjih primerih takojšnji prevoz v najbližji zdravstveni zavod.**

Otroci pri počitniškem zavodu niso zdravstveno niti nezgodno zavarovani. Zato si morajo starši pri svoji pristojni zavarovalnici oskrbeti poverilni nalog za Jugoslavijo (Betreuungsauftrag für Jugoslawien), ki naj bo izstavljen za čas bivanja v Jugoslaviji.

Za osebno izkaznico otroka velja izkaznica (Personalausweis), ki jo izstavi okrajno glavarstvo, ali pa potni list.

Za letovanje pridejo v poštev le otroci v starosti od 9 do 14 let, pri čemer imajo prednost otroci, ki še niso bili na morju. Otroci, ki so bili že tri in večkrat na letovanju, bodo upoštevani samo v primeru, da bo še kakšno mesto prosto. Starši, katerih otroci bodo sprejeti na letovanje, bodo po končanem prijavnem roku in po predložitvi zdravniškega spričevala dobili pismeno obvestilo in potrebna navodila.

Opozarjamo, da moremo letos sprejeti za letovanje samo 30 otrok. Zato priporočamo, da s prijavami pohitite. Sicer pa bodo otroci sprejeti po vrstnem redu prijav in po zdravstveni ter socialni potrebi!

Bače ob jezeru

V sredo 24. maja je našla svoj zadnji počitek na loškem pokopališču pod Jepo 54-letna gospa Slavka Taupe, rojena Kos. Pokojna se je rodila na blejski Dobravi in prišla kot 15-letno dekle v Rute nad Ločami. Pozneje se je poročila z železniškim uradnikom Andrejem Taupe-jem. V srečnem zakonu so se rodili štirje otroci, ki so danes že vsi poročeni. Potem pa je nastopila bolezen, ki jo je mučila skoraj deset let. Njena močna volja se je dolgo upirala bolezni, vendar končno je prišla tista ura, kateri ne more nihče uteči. Gospod župnik Jakob Škofič se je v lepih besedah poslovil od rajne. Pevci Slovenskega prosvetnega društva „Jepa-Baško jezero", katerih član je tudi mož pokojne, so ubrano zapeli ob odprtem grobu in med mašo.

Težko prizadetemu možu in otrokom izrekamo naše globoko sožalje.

Rožeški živalski vrt vabi

Ena največjih atrakcij Koroške — rožeški živalski park — spet razveseljuje številne turiste od blizu in daleč ter vabi, da si ogledajo posebnost tega parka, družino bizonov, ki ima svoj življenjski prostor na južni sončni strani parka.

Kakor je znano je bila domovina bizonov na prerijah Severne Amerike. Da bi Indijancem — avtohtonemu prebivalstvu Amerike odvzeli hrano, so belci priseljenci iztrebili bizone in potisnili Indijance v rezervate. Danes živijo bizoni v glavnem v živalskih parkih kot atrakcija na vseh kontinentih našega sveta. In tako imamo bizone tudi v rožeškem živalskem parku. Letos spomladi je družina bizonov dobila naraščaj. Rojstvo mladega bizona je poteklo brez komplikacij in brez človeške pomoči, kakor je to navada pri govedu. Mladi bizonček je seveda sedaj posebna privlačnost rožeškega živalskega parka, ki si jo je vredno ogledati.

JANEZ ŠVAJNCER 25

Pridi k potoku

Ravnatelj se je približal in prijazno skimaval. „Trije smo že zbrani, torej lahko začnemo."

„Tovariš ravnatelj, vi ste povsod in takoj za sestanek. Kaj pa se bomo pogovarjali? O organizaciji pouka? Za reforme drugi skrbijo. Preveč nas je, Romeo je bil samo eden."

Dragica Flis je sedla in si z rokami oklenila noge.

„Kar predaj se soncu," je rekel ravnatelj. „Iskal sem te na dvorišču in čakal, da prideš iz stanovanja. Nič posebnega. Pogovoriti sem se hotel o neki pomembni zadevi."

„O moji vožnji s kolesom? Vam je mehanik Dolfe povedal? Ta gnida raztrobi, da se ne pozabi. Seveda sem bila v bolnišnici, kaj bi tajila. Nisem naredila nič takega, da bi zaslužila grajo. Lahko me pa kaznujete, čeprav ne vem zakaj."

Ravnatelju Gvidu Zorcu je pošel zrak. Močno je zadihal in zategnil: „Nikar se ne vznemirjaj. Vedel sem, da bo Dolfe pretiraval, kar je čisto njemu podobno. Ne nasedem takoj vsaki čenči."

„Čenče pa, čenče," je pritrdil Gregor Šipek. „Gojimo jih kot šampinjone. Saj res, da ne pozabim. Ob kupu gnoja sem jih videl, kar me je izredno presenetilo."

„Kaj pa si že spet odkril, ti kamnovleč, ti." Dragica Flis je poredno pomežiknila.

„Šampinjone ali kukmake! Žlahtne gobe. A jih še nisi pokusila? Midva s Ferencem sva si jih privoščila."

„V naši točilnici ne postrežejo s šampinjoni," je rekel ravnatelj. „Poznam okuse krčmarjev daleč naokoli."

„Pri Karbi sta jih goltala," je porogljivo rekla Dragica Flis.

„Ti pa tudi vse vidiš. Ferenc jih je naročil. Nagovarjal me je, tako rekoč prisilil, da sem pristal. Za moje pojme niso bili posebno užitni."

„Zate gotovo ne. Alkohol jih je okisal."

„Žališ? Dekle, dovoli, da te posvarim. Ne zaletavaj se, da ne padeš in se potolčeš."

Ravnatelj Gvido Zorec je utrgal travo in jo sukal s prsti. Pogled mu je prebegnil čez jelše in vrbe, kjer je temnela voda v tolmunu. „Ti ni neprijetno? Ljudi ne miče hoditi sem. V spominu jim je ostala smrt Kajžarjeve Magde. Strašna zgodba. Srh me spreleti po telesu, kadar pomislim na njen konec."

„Tovariš ravnatelj, kdo je Kajžarjeva Magda?" Gregor Šipek se je zravnal in pričakovaje nastavil obraz.

„Tu je končala zaradi nesrečne ljubezni."

„Eh, kaj ni mogla preboleti fantove nezvestobe?"

„Zaljubila se je in ni niti pomislila niti vedela, da je bil njen izvoljenec poročen."

Gregor Šipek je povesil pogled, Dragica Flis pa je vzkliknila: „Udari ga strela!"

„Močno, močno," je pritrdil Gregor Šipek in spet pričakovaje gledal ravnatelja, ki je še zmeraj mirno zrl proti tolmunu.

„Tovariš ravnatelj, zakaj molčite?"

„Težko je obnavljati stvari, ki so že same po sebi grozljive. Zame se je s tem, da dekleta ni več, vse končalo. Kljub temu marsikdaj pomislim na nesrečnico. Seveda najbolj obsojam tega ničvredneža, ki je povzročil neodpustljivo zlo."

„Ste ga poznali?"

„Kako da ne. Včasih sva posedela pri Poljancu."

„Gostilničarju? Ne poznam," je prepričljivo rekel Gregor Šipek. „Spoznal sem že dodobra te kraje daleč naokoli, a te gostilne nisem odkril."

„Tebe samo to privlači," je očitala Dragica Flis. „Življenje iščeš v gostilnah. Presneto si lahkomiseln."

„Ja, kje pa naj? Pri tebi?"

Učiteljica je vidno vzdrhtela. Po glavi se ji je zapodilo: Torej le kdaj pa kdaj pomisli tudi name? Ne spoznam se več. Očitno se mu ponujam. Žal mi je, da sem ga obiskala v bolnišnici. Že je dodala v sebi, da ne obžaluje. Vsaj nekaj je doživela. Sama se je hotela prepričati, kako se bo vedel, ko jo bo zagledal. Pričakovanje se ji ni izpolnilo, ostalo je pri prejšnjem, da namreč ni pokazal zanjo posebnega zanimanja. Obrnila se je k ravnatelju. „Ne morem razumeti, četudi si rečem, da je Kajžarjeva Magda naredila edino to, kar ji je preostalo. Odreči se vsemu, celo življenju."

„Si jo tudi ti poznala?" je vprašal Šipek.

„Ne. Predstavljam si jo iz pripovedovanja tovariša ravnatelja."

„Torej bodi tiho in se ne vmešavaj. Tovariš ravnatelj samo zaradi tebe ne more končati zgodbe."

Ravnatelj Gvido Zorec je vzdihnil. „Zgodbe? Navsezadnje je morda tudi to. Odmaknjeno je in že se nam prikazuje v tej obliki. Nekoč bodo ljudje pripovedovali o Magdi kot o bitju iz pravljice."

„Tovariš ravnatelj, v pravljico pa ne bo šla."

„Kakor se vzame. Začela je šele živeti. Dekle, ki do tiste ure ni doživela ljubezni. Srečavala sta se na cesti. Ljudje so postali pozorni. Seveda je on skrival to razmerje z njo. Ni mogel očitno kazati nagnjenja do dekleta. Doma je imel ženo in dva sina. Bil je skrben oče. Vsaj tak vtis je vzbujal pri ljudeh, ki so ga poznali. Bili so prepričani, da nikoli ni skočil čez ojnice. Zato je bilo potem presenečenje toliko večje. Seveda tudi razočaranje, da so se mogli tako motiti o njem. Žena dolgo ni mogla verjeti, ko jo je dosegla novica. Dopovedovala si je, da ji nevoščljivci hočejo skaliti družinsko srečo.

„Saj so jo," je ogorčeno pribila Dragica Flis.

„Mir, dekle," je nejevoljno pripomnil Gregor Šipek. „Zanimivo mi postaja. Nadaljujte, tovariš ravnatelj. Najbolj me zanima, kako da se je odločila za tale tolmun. Ali si ni mogla izbrati kaj pripravnejšega. Na primer strup. In kaj jo je razen tega, kar ste omenili, napeljalo na to usodno odločitev."

„Kaj, kaj," je odtujeno odgovoril ravnatelj Gvido Zorec. „Ostalo je nepojasnjeno. Le sama bi nam najlaže zaupala. Žal to zaman pričakujemo, ne bo nam ustregla."

„Kje pa je pokopana?"

Ravnatelj je namignil z glavo v smeri pokopališča.

„Šele danes sem moral zvedeti za to zanimivost. Kako da niste doslej nikoli omenili tega dogodka?"

„Radovednež neotesani," je pikro navrgla Dragica Flis.

Počitnice so potrebne

Čas počitnic se bliža. Nekateri že štejejo dneve, ko bodo vročično natlačili kovčke in se odpeljali na počitnice, o katerih so sanjali vso zimo. Nekateri pa se še obotavljajo in cincajo med počitnicami, ki bi koristile telesu, in počitnicami, ki bi jim povrnile duševni mir. Se morate tudi vi odločiti med „popolnim počivanjem" in počitnicami, ki nas „prijetno zaposlujejo"? Preberite si naslednje vrstice, morda potem izbira ne bo več tako težka.

Kaj so pravzaprav počitnice? Na kakšen način jih lahko najpametneje porabimo? Gotovo je, da potreba po počitnicah ni samo posledica splošnega napredka ali posledica zdravnikovih nasvetov. Vse to je sicer res, ni pa bistveno. Vzroki, ki najbolje upravičujejo potrebo po počitnicah, so brez dvoma psihološki.

Dejstvo je, da je človek vselej v različnih oblikah (vojni pohodi, raziskovanje sveta, romanja, selitve narodov ipd.) kazal potrebo po premikanju, po spremembi, po življenju v drugačnih pogojih in krajih. Ljudje preteklosti so bili zelo pogosto na počitnicah, ne da bi se tega zavedali. Pastirji, lovci in nomadi so bili toliko na boljšem, da so to svojo potrebo lahko zadovoljevali skoraj kadarkoli se jim je zljubilo, ne pa v točno določenem obdobju za vnaprej omejeno število dni. Seveda vsa razlaga počitnic ne tiči več v tem, kar smo povedali. Globljo in resničnejšo motivacijo bomo našli tako, da imamo počitnice za tisto, kar v bistvu so: praznovanje. Seveda mnogo daljše kot nedelja ali katerikoli drug praznik v letu, toda prav tako vsebujejo veselje, brezskrbnost, počitek in zabavo.

Normalen, zdrav in uravnovešen človek izkoristi praznike in torej počitnice kot priložnost za zmanjšanje napetosti, ki jo prinašajo notranje prepovedi in stroga avtokontrola, za izkoriščanje potlačene energije, za osvobajanje od vseh težav in skrbi, ki jih ima. V počitnicah moramo videti neke vrste varnostni ventil, kar postane veliko laže, če zraven pomislimo, kako bolj elastičen postane meter, s katerim družba meri človeka, ki je na letovanju. Imejmo pred očmi, kako na počitnicah toleriramo večjo sproščenost v govorjenju, obnašanju in oblačenju.

Počitnice so torej naša začasna svoboda. Toda kar smo doslej rekli o njih, velja za normalne ljudi, ki so uspeli med nagoni in prepovedmi najti primeren kompromis. Za nekatere vrste nevrotikov pa počitnice nasprotno lahko predstavljajo negativno priložnost, ob kateri se neskladje med egom in superegom še poveča. To zanje lahko pomeni povečanje lastnega samoobčudovanja, s kompleskom krivde in potrebo po samokaznovanju kot posledici. „Drugi so srečni in veseli," se zdi, da si pravi nevrotik, „toda jaz ne morem in nisem vreden, da bi bil." Sociologi in psihologi se morajo vedno bolj zaskrbljeno ukvarjati z depresijskimi krizami, ki izvirajo iz preobilice prostega časa, ki ga imajo nevrotiki na počitnicah.

Ravno nevrotiki si morajo svoje počitnice torej najbolje organizirati, nevtralizirati vsa negativna čustvovanja in zmanjšati na minimum depresijsko delovanje. Lahko bi priporočili vrsto počitnic, ki imajo v tem smislu zdravilen učinek. To so počitnice v okviru večje družbe, v obliki skupinskih potovanj. Ali pa počitnice v naravnem stilu: zrak, sonce, morje, preprosto življenje, odvržena teža družabnega življenja in hoteno posnemanje tistih srečnih prebivalcev tihomorskih otokov, ki so glede tovrstnih počitnic edini profesionalci na svetu.

Sadje v skrinji

Zamrznitev v skrinji izvrstno prestanejo nekatere vrste sadja. Njihov čas sovpada z razno zelenjavo, torej si delo uredimo tako, da hkrati vlagamo več stvari. Po lepem spomladanskem vremenu lahko upamo na bogato obložena drevesa na domačem vrtu. Če so obrodile veliko marelic, sliv ali breskev in je tudi zadrega velika, kdaj naj vse to pospravimo, se obrnimo na zamrzovalnik, ki nam velikodušno priskoči na pomoč. Včasih si kaj takega nismo mogli privoščiti, danes si lahko. Torej kaj in kako?

Obrano sadje pripravimo kot navadno za kuhanje marmelade. Počasi ga segrejemo, prevremo in odstavimo. Na hitro ohlajeno spravimo v primerno embalažo in zamrznemo. Potem lahko čaka mesec ali dva, pol leta ali še več in sredi zime, ko kaže toplomer več stopinj pod ničlo, si izberemo dan ter v miru dokončamo poleti začeto delo. Ob vsem pa še presenečenje! Za zajtrk ponudimo morda jagodno marmelado, ki je prav taka, kot da bi sadje nabrali včeraj.

Še opozorilo! Če sadje spusti veliko soka, ga odlijemo, ponovno segrejemo in vrelega napolnimo z dodatkom sladkorja ali brez v skrbno pomite steklenice. Zamašimo jih z gumijastimi pokrovčki, postavimo pod debelo odejo in pustimo počasi ohlajati do naslednjega dne.

Kako pa sicer shranjujemo sadje in katere vrste?

Primerno je vse jagodičasto sadje in tisto, ki ima manjše plodove. Tudi rabarbara je izvrstna. Ta sicer sodi po vrsti med zelenjavo, po uporabnosti pa jo prištevamo med sadje. Pred vlaganjem jo olupimo, narežemo na kose in obelimo. Tudi marelice in breskve prelijemo s kropom, da jim lahko slečemo kožico.

Nekatere vrste sadežev lahko narežemo na rezine ali kocke, toda pri takem načinu se pri odtakanju odcedi precej soka, veliko več kot pri celih plodovih.

Marelice, češnje in breskve zgubijo z zamrznjenjem nekaj svoje lepe barve. Če jih pripravimo kot kompot, se temu izognemo in ohranijo barvo, okus in obliko. Tak način konzerviranja zasede v zamrzovalniku več prostora, ker sveže narezano ali celo sadje prelijemo s sladkorno prevreto in ohlajeno tekočino. Za 1 l vode potrebujemo 1 kg sladkorja. Za to potrebujemo tudi primerno embalažo. Po odtajanju je sadje primerno za serviranje takoj, ker je že prepojeno s sladkorjem.

Naslednji način, ki je najbolj ekonomičen glede na prostor, je zamrzovanje plodov na pladnju. To opravimo hitro, sadeže poberemo v vrečke in zapremo. Kasneje z njimi oblagamo sadne rezine ali torte, ga mešamo za sokove ali z drugimi vrstami popestrimo sadne solate.

Še eno inačico vloženega sadja imamo na voljo. V vrečko naložimo plast sadja, potresemo z malo sladkorja in spet prekrijemo s sadjem.

V skrinji zamrzujemo češnje, breskve, marelice, slive, ribez — to pridelamo nekateri doma — vsi pa radi hodimo nabirat borovnice, maline, robidnice, jagode in mimogrede najdemo ter vložimo še nekaj gob. Prosti čas torej dvakrat koristno izrabimo. Na svežem zraku se nam zastonj ponuja zaloga za skrinjo.

Za vlaganje neprimerne so zgodnje slive, renklot, slive drobnice ali praprotnice in grozdje.

hotel paka
HOTEL "PAKA" iz VELENJA
(Slovenija)
vas vabi v nočni bar,
tel. 063-851-220.
Obiščite restavracijo "Jezero",
tel. 063-850-170.

ZA DOM IN GOSPODINJO

To in ono o revmi

Beseda revma prihaja iz grščine in pomeni: tok ali pretakati. Zdravniki iz klasičnega veka so z njo označevali bolečine, ki se pojavljajo zdaj tukaj, zdaj tam, torej potujejo ali se pretakajo. Vzroke so pripisovali strupom, ki se pretakajo po telesu.

Če bolnik premakne roke ali noge, mu to že povzroči bolečino. Če pa miruje, bolečina sicer popusti, toda okončine mu otrdijo, mišice oslabijo in ohlapijo. Prav zato se okvara sčasoma veča.

Dandanes vemo, da nam te bolečine v rokah in nogah, v hrbtu ali rami in tilniku, ki so zdaj lažje, zdaj hujše, lahko povzročijo zelo različne bolezni. Da, vse doslej smo pripisovali revmi na primer celo vnetja porebrnice, srčne mišice in podobno, če ni bila ugotovljena okužba z bakterijami ali virusi.

Druga težava je v tem, da je revma sama rada prikrita. Pri številnih oblikah revme namreč bolečin ne občutimo tam, kjer bolezen v resnici tiči. Ne pojavijo se torej v sklepih ali hrbtenici, marveč jih zdraženi živci prenašajo v mišice in kožo. Mišice se zatezajo in potem povzročajo bolečine.

Z ljudsko oznako tako imenovani mišični revmatizem, torej primarno vnetje mišic (myositis), je izredno redek pojav, sodi pa tudi v pojem „revma".

Prav zato, ker je toliko revmatičnih obolenj, katerih edino skupno razpoznavno znamenje je spreminjajoča se svarilna bolečina, so se medicinski znanstveniki po vsem svetu lotili obsežnih raziskav. Združili so se v nacionalna in mednarodna združenja za revmatologijo, da bi laže in hitreje izmenjavali izsledke in izkušnje.

Že leta 1926 se je v slovitem zdravilišču za revmatične bolezni Pistianu na Slovaškem ustanovila mednarodna liga zoper revmatizem. Navzlic vsem prizadevanjem pa so vzroki marsikatere revmatične bolezni, na primer pogostnih revmatoidnih vnetij sklepov ali tako imenovanega bechterewškega obolenja (vnetje vezi in sklepov hrbtenjače), še popolnoma neznani.

REVMATIČNA OBOLENJA NA PRVI POGLED

Če prelistavate prospekte zdravilišč, naletite na obilico latinskih izrazov. Da boste to strokovno „latovščino" vsaj malo razumeli, vam v kratkem seznamu poskušamo približno pojasniti nekaj izrazov.

■ Vnetna obolenja: polyarthritis (vnetja sklepov), dalje kronični polyarthritis (konstitucijsko pogojeno, dedno obolenje, ki poteka v valovih ali se prikrivajoče plazi po telesu); spondylitis (vnetje hrbtenice); vnetja sluzničnih vrečk; vnetja kit; miositis (vnetje mišic).

■ Presnovna obolenja sklepov in njihove okolice; giht sečne kisline.

■ Pojavi izrabljenosti: arthroze (degenerativne spremembe sklepov); spondyloze (degenerativne spremembe v hrbtenici).

■ Motnje v sestavi kosti: osteoporose (zginevanje kosti); osteomalazia (mehčanje kosti).

■ Druga vnetna obolenja: udov, hrbtenice, mišic, porebrnice, šarenice očesa, ki jih mora ugotoviti zdravnik v vsakem posameznem primeru.

■ Zdravljenje poškodb v nesrečah ali zdravljenje zarastlin po poprejšnjih vnetjih se terapevtsko ravna po istih načelih kot zdravljenje revmatičnih tegob.

VELIKO GIBANJA IN SPANJA

Pri vnetnih revmatičnih obolenjih je treba vedeti tole: predvsem si je treba krepiti, krepiti, krepiti odpornost. Bolnik naj si, na primer, s športnimi vajami razgibava sklepe in mišice, vendar jih spet ne sme prehudo obremenjevati.

Pomembno je tudi zadostno spanje, sedem do osem ur. Poleg tega pojdite pravočasno k zdravniku z vsakim žariščnim gnojenjem (npr. vnetje zoba itd.), da se izognete hujšim posledicam.

Priporočljiva je tudi dieta, v kateri naj bo dovolj vitaminov C in B ter železa (sadje, zelenjava). Vendar pa mora biti hrana manj soljena.

Zlasti pri obolenjih hrbtenice in kolena je treba paziti na telesno težo; nič odvečnih kilogramov!

Bolniki s sklepnim revmatizmom so zelo občutljivi za prepih, veter, vlažnost in hud mraz.

„Takoj jutri bom šel na pokopališče. Gotovo so ji postavili spomenik. Moram si ga ogledati na kraju samem. Pravzaprav je tudi to neke vrste zadoščenje. A ne, tovariš ravnatelj?"

„Spomenik? V tem se najbrž razhajava. Tebi se kaže kot zanimivost, meni kot sestavni del človekovega bivanja in nehanja."

„Modro ste to povedali."

„Drži jezik," se je nejevoljno oglasila Dragica Flis. „Kar naprej prekinjaš, da ne bomo nehali. Sonce se bliža zatonu. Hladno mi postaja. Vidva se tudi ne odmakneta od tod. Rada bi se oblekla in odšla v stanovanje."

„Sramežljivost je lepa čednost. Toliko boš že počakala, da se pogovorimo. Kurje polti še nimaš, torej ne grozi nevarnost, da zmrzneš. Sicer pa bi bila kar primerna za zamrznitev v hladilniku." Iz Šipkovih ust je prihajal smeh.

„Resnost, resnost," je rekel ravnatelj in zamerljivo pogledal mladega učitelja. „Vprašanje, ki ga podcenjuješ. Mladost te mami, da se norčuješ iz najbolj temnih strani življenja. Mnogokrat sem si rekel, da si mi prav zaradi tega večna uganka. Sem jo že precej razvozlal. Če sežem v spominu nazaj in se postavim k tebi, s tvojimi leti in hotenji, moram priznati, da tedaj nisem bil drugačen, kot si zdaj ti. Površnost in neresnost sta družici, ki se ne ločita. Kajžarjeva Magda nikakor ni sodila v to skupino, kakor sem omenil. Bila je zelo resna za svoja leta."

„Preresna, ste zatrjevali," je pripomnila Dragica Flis.

„Točno tako. Približevala se je šele spoznanju, da bo doživela najlepše."

„Ljubezen? Tako mi s srcem se igra ljubezen." Gregor Šipek se je muzal.

Dragica je visela z očmi na Šipku in mu zabrusila: „Tebi ni bila niti najmanj sorodna po duši."

„Precizno se izražaj, prosim."

„Potožil ji je, da je nesrečno poročen."

„Vabljiva kost," je pritrdil Gregor Šipek.

„Precej vabljiva. Sploh za nepoučeno dekle. Izučila se ni nobenega poklica. Ostala je doma na kmetiji. Najbolj presenetljivo je bilo prav to. Kmečko dekle je stvarno, treznejše od mestnih bi lahko rekel. Zemlja jo popolnoma osvoji in naredi na zunaj molčečo. V resnici je takemu dekletu notranjost ravno tako in morda še bolj kot v drugem poklicu bogata. Žuljave roke in potoki znoja so ugotovitve pisateljev, ki se spoprimejo s to snovjo, da bi dosegli večjo plastičnost. Skratka jim je za pridobitev naklonjenosti bralcev. Kajžarjeva Magda je ljubila pošteno in iskreno."

„Pa kako se je mogla zatrapati v poročenega moškega?" Gregor Šipek je pritrjeval ravnatelju in pričakoval da mu bo tudi sam enako vrnil, toda ostal je nepotešen. Lotila se ga je živčnost, saj je kar naprej predeval roki s kolena na koleno in begal z očmi po učiteljici Dragici.

„Bila je primer, ki ga ne želim več doživeti."

„Tovariš ravnatelj, a z njenim zvodnikom ste večkrat sedeli v gostilni?"

Ravnatelj je odkimaval.

„Kako da ne. Malo prej ste mi rekli."

„Z njim sem se srečaval samo priložnostno. Kakor pač s tukajšnjimi ljudmi. Ne trdim, da nisem krvav pod kožo. Posedal sem za gostilniško mizo in tudi zvrnil kak kozarec. Pretiraval nisem, če sem ne štejem nekajkratnih nočnih popivanj. Fantovščina, god, rojstni dan. Zmeraj se kaj najde in iznajde. Za izgovor drugim in v opravičilo samemu sebi."

„Tovariš ravnatelj, to nima nobene zveze z mano in s Ferencem . Midva sva le priložnostno popivala. Če se on ne bi bil pripeljal iz Nemčije, jaz ne bi bil z njim sedel v točilnici."

„In pri Karbi," je pikro navrgla Dragica Flis. „In še marsikje drugje."

„Če si tudi v šoli tako natančna, si brez napake," je pritrdil Gregor Šipek in z roko spodbujal ravnatelja.

„Ljubše mi je, da pripovedujem čim manj o tem nesrečnem primeru. Vsaj ne pomnim, da bi bil že kdaj slišal kaj podobnega. V teh krajih ljudje ne hodijo po smrt v vodo. Potok je v lepem vremenu precej nedolžen. Toliko da struga ne ostane brez vode. Ribe si najdejo varno pribežališče v tolmunih. Manjših. Vmes so nekakšni otočki in voda le s skromnimi curki drži povezavo med njimi. Tale tolmun," ravnatelj je vrgel palec čez ramo, „je daleč naokoli edini, ki za oči ni prijeten, da vabljivosti niti ne omenim."

„Jaz se ne bojim tolmunov," je samozavestno rekel Gregor Šipek.

„Nemarnež! Ne klepeči in ne prekinjaj tovariša ravnatelja!" Dragica Flis je vidno drhtela.

„Hočem slišati podrobnosti. Prej ne bom tiho, dokler ne bom popolnoma na tekočem."

„Kaj naj bi še povedal? Kratkotrajna je bila njuna povezava. Nisem poklican za to, da pripovedujem podrobnosti. Spečal se je z njo, čeprav je bila sama trdno prepričana, da je našla moškega, s katerim se bo poročila. Ko je zvedela, kar je bilo pričakovati, je obupala."

„Da ni navsezadnje ta tip med nami?" Gregor Šipek se je ozrl proti grmovju in po travniku.

„Že več let ne. Koliko je od njene smrti?"

„Šestnajst let, ste rekli," je menila Dragica Flis.

„Tako nekako. Sledi so zabrisane. Vsaj on je bil tako prepričan. Z ženo sta se ločila. Ona je obdržala oba otroka in se preselila v mesto. On se je tudi odselil od tod. Pravijo, da je šel v Ameriko."

„V Ameriko ali v Nemčijo, saj je vseeno. Skratka ni ga več med nami. Ali še kaj piše? Je pa kljub temu kampeljc pa pol."

„Zate! Ali si pokvarjen!" je očitala Dragica Flis in rekla ravnatelju: „Oprostite, oblekla se bom." Že je vstala in šla med jelše.

„Kar tu ostani," je rekel Gregor Šipek. „Jaz te ne bom posilil."

Ravnatelj je mrko pogledal. „Imam občutek, da ne izbiraš besed. Tako naravnost ti gotovo ni treba butniti. Kolegica tudi ne more požreti vsake neslanosti. Tako se poklanjaš spominu dekleta, ki je nekaj korakov od naju nesrečno končalo svoje življenje."

(Dalje v prihodnji številki)

500-letnica upora koroških kmetov

(Nadaljevanje iz zadnje številke)

Že v tem vrhovnem svetu, čigar člani so doma še na področju prvotnega žarišča upora, so bili poleg kmetov tudi dva kmečka rokodelca in en rudar. V vodstvu je bilo zastopano vsako deželsko sodišče, čigar podložniki so se pridružili kmečki zvezi, z dvema članoma.

Prvi kmečki načrt o zahtevah kmečke zveze je slonel v gospodarskem pogledu na zahtevi po ohranitvi stare pravde, temelj kmečke organizacije pa je bil namen, naj bi uredili obrambo dežele proti Turkom. Prav v zvezi s tem pa se je že kmalu pokazala med podložniki tudi težnja, da razvežejo javnopravne vezi zemljiškega gospostva. Po Unrestovih besedah je po deželi krožila „splošna govorica, da se hočejo držati po navadah nezvestih Švicarjev".

Vsak, kdor je stopil v zvezo, je moral plačati sprva po šest, pozneje, ko se je število upornikov pomnožilo, pa po dva pfeniga; „kljub temu jim je prineslo to mnogo denarja". Uporabili so ga za nabavo sulic in železnih cepcev v Hüttenbergu ter za nakup oklepov in drugega orožja v Beljaku in drugih mestih. Očitno so pri fužinarjih in nekaterih meščanih naleteli na razumevanje, saj je oblast morala prepovedati prodajanje orožja upornikom pod kaznijo kar 32 funtov globe. Puntarji so večkrat prosili tudi cesarja, naj bi odobril kmečko organizacijo za obrambo dežele. Čeprav je bilo to prizadevanje brez uspeha, so zatrjevali, da imajo njegovo pismeno privoljenje v svoje delo.

Deželni stanovi so že konec maja spoznali grozečo nevarnost in so sklicali za 29. maj sestanek „glede naše deželne obrambe in drugih pomembnih potreb". Uporniki pa se niso zmenili zanje, marveč so delali po svoje. Gibanje so hoteli razširiti tudi na druge družbene sloje. Z grožnjo, da jim bodo vzeli — če se ne pokore — imetje in življenje, so silili duhovnike, naj ljudi napotijo v kmečko zvezo. Nekateri, ki se naročilu niso pokorili, so res morali bežati. V bojno zvezo proti Turkom so vabili tudi mesta in trge, pa tudi plemstvo. V soglasju s spomenico kmečke zveze iz leta 1474 naj bi namreč graščaki, ki ne bi hoteli pristopiti novi deželni obrambni organizaciji, izgubili vse koristi, ki so jih imeli od svojih zemljiških gospostev.

Najbrž je treba prav z uporniškim upanjem, da bodo le pridobili cesarja za pristanek na kmečko obrambno organizacijo, povezati dejstvo, da vse do kraja upora uporniki niso začeli napadati gradov, marveč so graščakom le odpovedovali dajatve. Očitno so se zavedali, da bi napad na gradove pred uspehom zoper Turke vnaprej zatrl upanje na sporazum s cesarjem. Hkrati pa so se zavedali, da se njihovim pozivom ni odzval noben plemič ter da bi potemtakem njihovi zmagi proti zunanjemu sovražniku po njihovih načrtih vendarle sledila odprava fevdalnega sistema v celoti.

Tistim podložnikom, ki k zvezi niso hoteli pristopiti — po Unrestovih poročilih o navdušenju ob kmečkih zborovanjih jih vsekakor ni moglo biti mnogo — so zagrozili s prepovedjo cerkve, pokopališča, pogreba ognja, vode, gozda in srenjskega zemljišča ter so — dokler je trajal upor — to tudi izvrševali. Po nekem sporočilu so takšnim kmetom plenili tudi njihovo posest.

Že med uporom pa se je uporniški program razvijal dalje in presegel prvotne okvire. Uporniki so hoteli, kakor je izvedel Unrest iz ljudske govorice, prevzeti tudi duhovska in svetna sodišča. Začasno naj bi reševal sporne zadeve vrhovni svet kmečke zveze, govorili pa so, da bodo odpravili vsa graščinska patrimonialna in deželnoknežja sodišča, na njihovo mesto pa postavili v vsakem deželskem sodišču po štiri kmete. Tudi davke naj bi v bodoče pobirala kmečka zveza in ne več graščaki. Posegli pa so tudi na področje cerkvene organizacije. Nameravali so „kakor se jim bo zdelo in po svoji volji postavljati in odstavljati župnike in vso duhovščino" ter „sami duhovščino ravnati". Skratka, uporniki so po tej zamisli, ki se je razvila med samim uporom, hoteli odstraniti javno oblast deželnih stanov v korist nove, ljudske oblasti, ki jo je predstavljala kmečka zveza. Ta naj bi postala javnopravna organizacija, po kateri bi bili kmetje zvezani s cesarjem in s katero bi popolnoma odstranili fevdalni državni ustroj.

Uporniško gibanje, čigar poglavitno oporišče je bilo sedaj „zlasti ob Zilji, kjer je bil upor najmočnejši", se je razširilo po vsem južnem Koroškem. Shode so sklicevali v Rožu, Ribnici ob Vrbskem jezeru, Osojah, Blačah pri Glini in Št. Jakobu pri Celovcu. S pismi v Tinje, Velikovec, Laboško dolino in na Krappfeld je sprožilo vodstvo organizacijsko delo za kmečko zvezo tudi v teh okoliših. Ob teh pismih sporoča Unrest zopet zelo značilno o kmečkem razpoloženju: „tedaj so nezvesti kmetje dvignili svoje roke zaradi veselja, da naj pristopijo v kmečko zvezo". Le kmečko zborovanje v Št. Jakobu pri Celovcu, napovedano za 28. junij, je nameraval napasti Ungnad, ne vemo pa, ali se je napad v resnici izvršil. Meščani so upornikom pomagali pri nabavi orožja.

Cesar se za gibanje dolgo sploh ni zanimal. Šele zastopnik deželnih stanov, ki so ga s svojega sestanka poslali k njemu v Gradec, je izposloval njegova pisma. Dne 9. junija je sporočil na Koroško svojo prepoved uporniškega gibanja. Stanovom je naročil, naj bodo pripravljeni z vojsko, da upor potlačijo, polove voditelje in zaplenijo kmetom orožje. Svojo prepoved je sporočil tudi neposredno upornim kmetom, fužinarjem in mestom pa je prepovedal za upornike izdelovati ter jim prodajati orožje. Uporniki se cesarjevemu pismu niso pokorili ter so trdili, da ga je plemstvo ponaredilo. Znova so poslali poslance k cesarju, da bi ga pridobili zase, gibanje pa so širili naprej. Zato je cesar 8. julija sklical za 19. julij sestanek koroških deželnih stanov v Šentvidu, kjer naj bi ob sodelovanju štajerskih in kranjskih zastropnikov pretresli, „kako je treba podvzeti stvari zoper kmete, da bo ta upor potlačen".

Potrebe, da bi nastopil z dejanjem, pa so cesarja rešili Turki. Vojskovali so se tedaj z Benečani in so jih hoteli 1478 napasti tudi po suhem. Prvič so poskušali priti preko Soče že marca. Prehod jim je preprečila narasla spomladanska voda. V drugi polovici julija so poskusili srečo vnovič, a tokrat so našli Benečane pripravljene. Zato so se obrnili mimo Ročinja v Soško dolino ter krenili mimo Kobarida in Bovca čez Predil, ki je bil preslabo zavarovan, in so brez težav prišli skozi njegove soteske. Tako so se spustili prek Trbiža na Kokovo ob Ziljici, kjer jih je pričakovala vojska protiturške kmečke zveze. Ob tej prvi preskušnji pa je kmečka vojska odpovedala.

V nedeljo 26. julija so prišli Turki čez Predil. Pri Kokovem jih je pričakovalo okrog 3000 mož pod poveljstvom kmeta Matjaža. Kmečka zveza je hotela z zmago nad Turki v obrambi dežele dokončno utrditi svoj položaj. Toda turška vojska je bila precej močnejša kakor navadno, čeprav so sporočila, ki govore o okrog 30.000 turških napadalcih, nemara precej pretirana. Zaradi novice o nenavadno visokem številu Turkov je kmečko vojsko v sobotni noči zajel preplah: 2600 upornikov je pobegnilo. Preostalim je prišlo na prošnjo na pomoč le 70 rudarjev in 130 kmetov. Teh 600 mož je pri Kokovem branilo Turkom vstop v deželo. Kljub ugodnemu obrambnemu položaju v soteski pa so jih Turki v strahoviti številčni premoči obkolili s hriba in od Ziljice in jih domalega vse pobili ali ujeli, le malo jih je ušlo. „Na obeh straneh je padlo okoli 400 mož. Če bi kmetje ne bili pobegnili, bi bilo padlo še več Turkov", tako stoji v nekem sporočilu o turškem vpadu.

Drzni pogum voditeljev kmečke zveze, premajhna vojaška izvežbanost in nedisciplinirano moštva, to je prineslo kmečki zvezi namesto zmage odločilen poraz. Turki so najhuje oplenili prav južne dele dežele, kjer je bilo središče upora. Pa njihovem odhodu — na Koroškem so plenili skoraj tri tedne — ni bilo več mogoče misliti na obnovitev uporniškega gibanja. Plemstvo je zlahka polovilo kmečke voditelje in jim sodilo v Ortenburgu, na Vajškri pri Osojskem jezeru, Leonsteinu pri Vrbskem jezeru, Tanzenbergu blizu Gospe svete in na Ostrovici. Stanovi so se oddahnili.

DOMISLICE

- **Opimist vidi povsod zeleno luč, pesimist vidi povsod rdečo luč, modrijan pa je barvno slep.**
- **Kolikor večja je kaka stvar, toliko laže jo je iskati; pri iskanju misli pa je ravno nasprotno.**
- **Čimbolj se krila krajšajo, toliko bolj se moški pogledi daljšajo.**
- **Podnevi stopaj pogumno, ponoči razumno.**
- **Sreča je v tem, da poznamo svoje meje in da jih imamo radi.**
- **V srednjih letih je človek tedaj, ko mu je najljubša previdnost.**
- **Izgubljenci ne iščejo resnice, ampak zatočišče.**
- **Raztresenost pomeni iskati konja, ki ga jahate.**
- **Predaja v ljubezni je žrtev, ki pa je lahko bogato poplačana.**
- **Misliti je tisto, kar večina ljudi meni, da dela, kadar le na novo razporeja svoje predsodke.**
- **Vse ženske so žrtve ljubezni; toda čeprav je tako, je njim samim v uteho, da se čutijo kot naša lastnina.**
- **Brez krivice ne bi poznali naziva pravice.**
- **Polotok je vrat zemlje, ki ga voda nenehno umiva.**
- **Včasih je teže pametno molčati kot pametno govoriti.**
- **Izblebetati pomeni govoriti resnico.**
- **Ljubezen je dragoceno čustvo, ki edino more omečiti divja in ledena srca, s tem, da jih prežari s svojo sladko toploto.**
- **Ženska je kakor senca: če bežiš za njo, se ti izmika, če bežiš pred njo, teče za tabo.**
- **Dobra zdravila so grenkega okusa.**
- **Ljubezen je povsem preprosta želja po sreči, zadovoljstvu in zavetju.**
- **Luknja je prazna, a si vseeno lahko v njej zlomite vrat.**
- **Menu je seznam jedi v restavraciji, ki jih je pravkar zmanjkalo.**
- **Glej, poslušaj in pritrjuj, če hočeš, da se ti bo dobro godilo.**
- **So ljudje, ki ne znajo biti srečni, če niso nesrečni.**
- **Ljubezen je umetnost pomagati naravi.**

RASIZEM — NAJVEČJA SRAMOTA:

Zločin nad črnim človekom

traja v Južni Afriki že trideset let

Letos obhajamo tridesetletnico splošne deklaracije o človekovih pravicah, toda prav toliko let je minilo tudi od takrat, ko je bila v Južni Afriki in Namibiji uradno uveljavljena politika apartheida. Rasizem je bil v teh treh desetletjih sicer že ponovno obsojen in so bile predvsem v Združenih narodih sprejete že številne resolucije. Toda kljub ostrim pozivom vsega sveta, naj bi odpravili rasizem, ta največja sramota današnjega človeštva še vedno ni izkoreninjena, marveč nasprotno slej ko prej kaže svoje gnusno obličje — ne samo v Afriki, marveč v najrazličnejših oblikah tudi drugod po svetu.

Apartheid, se pravi razlikovanje, je pojem, ki ga vlada Južnoafriške republike uporablja za sistem rasne segregacije, zatiranja in izkoriščanja. Ta sistem omogoča belcem, ki predstavljajo manj kot petino prebivalstva, da držijo v svojih rokah vse posle te države. Politika rasnega razlikovanja je v Južni Afriki v veljavi že od časov, ko so se „Afrikanerji" z nizozemskega jezikovnega področja in tisti, ki govorijo angleški jezik, združili, da bi ustanovili Južnoafriško unijo. Zlasti pa se je zločin nad črnskim prebivalstvom razbohotil po letu 1948, ko je v Južni Afriki prišla na oblast nacionalistična stranka.

Suženjstvo 20. stoletja se opira na kruto „oviro barve", ki se vleče med 4 milijoni belih in 20 milijoni črnih Afričanov, aziatov in ljudi druge polti v Južni Afriki ter jim ostro omejuje politične in družbeno-gospodarske pravice. Prikrajšuje jih za možnost, da bi sodelovali pri upravi in drugih javnih opravilih v državi. Afričanom so dodelili 13 odstotkov ozemlja, kjer so nastali tako imenovani domorodski rezervati ali bantustani. Ti ljudje smejo stopiti na bela območja, ki pa obsegajo 87 odstotkov celotne države, samo zato, da lahko kot cenena delovna sila služijo belcem in jim garajo po hišah, v tovarnah in rudnikih. Pri sebi morajo imeti posebno dovoljenje za delo, kadar belci potrebujejo ceneno delovno silo. Zakon „bantu" predpisuje, da mora sleherni Afričan, starejši od 16 let, vselej imeti pri sebi knjižico s podatki, to je 90 strani obsegajoč dokument, kjer so zapisani njegovi osebni podatki, prstni odtisi, fotografija, podatki o zaposlitvah, potrdila o plačanih davščinah in tako dalje. Črnec, ki te knjižice nima pri sebi, zagreši prekršek.

V nekaj južnoafriških mestih je leta 1960 prišlo do demonstracij, v katerih so ljudje protestirali proti takim „potnim listom". Številni Afričani so se miroljubno zbirali pred uradi policijskih komisarjev, da bi jih aretirali, ker so knjižice namenoma pustili doma. V mestu Sharpville pa so se demonstracije sprevrgle v prelivanje krvi, ko so se policisti spravili nad mirne demonstrante. Napadli so jih z brzostrelkami in puškami in je po uradnih poročilih bilo ob življenje 69 demonstrantov, ranjenih pa skoraj 200 moških, žensk in otrok. Glavna skupščina OZN je v spomin na krvave dogodke v Sharpvillu razglasila 21. marec za vsakoletni mednarodni dan boja proti rasnemu razlikovanju.

V deželi, kjer je krivica nad raso tolikšna, živijo štiri petine Afričanov pod mejo revščine — nimajo niti minimuma dohodkov, ki so potrebni za preživljanje. Prav tako nimajo sindikalnih pravic. Za otroke belcev, ki imajo tudi po dvajsetkrat višje plače kakor črnci, je šolanje zastonj, medtem ko šolanje za črne otroke veliko stane.

Neenakost med belimi in nebelimi prebivalci Južne Afrike se odraža na najrazličnejših področjih. Bolnišnice, promet in druge javne službe ter objekti so ločeni in tako črnemu prebivalstvu nedostopni.

Med kaznimi, ki jih uporablja južnoafriško pravosodje, je tudi tako imenovana prepoved osebnosti, to je pregon iz javnosti, največkrat zaradi kritiziranja režima. Ena od kazni je tudi bičanje. Na vsakih sto tisoč prebivalcev Južnoafriške republike jih je povprečno 417 vedno za zapahi. Razume se, da večina zaprtih sodi k nebelcem. Slehernega Afričana lahko razglasijo za „odvečnega" in ga preženejo v oddaljene in pozabljene rezervate. Milijoni so zaradi tega odtrgani od domačega kraja, družine so razkropljene. Več kot 400 tisoč Afričanov vsako leto kaznujejo samo zato, ker so prekršili določila iz svojih „potnih listov".

Svet že dolgo opozarja na zločine zoper človečnost, kakršne prizadeva apartheid; Združeni narodi so izrekli že neštete obsodbe rasizma, kakršnega uganja vlada v Pretoriji, glavnem mestu Južne Afrike, ali pa njeni somišljeniki v Salisburyju, glavnem mestu Rodezije. Vendar pa poslednji stebri kolonializma in rasizma vztrajno skušajo zavrteti kolo zgodovine nazaj in imajo pri tem celo podporo, bodisi prikrito ali kar očitno s strani raznih držav, ki vzdržujejo tesne stike in sodelovanje z rasističnimi režimi.

Kako je to mogoče? Odgovor na to vprašanje se zanesljivo skriva v dejstvu, da je najbolj nečloveški režim na svetu prav na kraju, ki je nadvse bogat s surovinami velikega strateškega pomena. Dragoceno rudno bogastvo — zlato, baker, krom, premog, uran, diamanti itd. — hkrati pa cenena delovna sila so v Južno Afriko privabili tuji kapital. Tu se počutijo kakor doma vodilne mednarodne družbe, ki si jemljejo velikanske dobičke pri izkoriščanju, ki je zasnovano na politiki apartheida.

V telesih Združenih narodov sedijo tudi predstavniki bogatih držav, katerih gospodarski interes diktira, da z gospodarskim sodelovanjem črpajo v svoj prid koristi, ki jih jim daje politika apartheida. Njihove moralne obsodbe „največje sramote današnjih dni" zato hkrati ne pomenijo tudi tega, da so se pripravljene odpovedati velikim strateškim interesom v tem delu sveta.

Tako izgleda, da pri odpravi rasistične tvorbe, kakršna je apartheid, zaenkrat še največ sodeluje brezpravno prebivalstvo, s katerim se na razne načine solidarizirajo dežele, ki so usmerjene proti kolonializmu. Takšne, kakršne so stvari zdaj, ne vlivajo upanja, da bi morda tudi lastniki in kapitalisti obrnili južnoafriški list — nasprotno bodo z vsemi močmi branili svoje interese tudi za bodočnost. Prav to pa zbuja še posebno skrb naprednega sveta.

Nastop „Danice“ na zgornjem Koroškem

Prava redkost je, če naš nemškogovoreči sodeželan povabi slovensko kulturno skupino, da nastopi samostojno pred nemško publiko ali pa da bi samo kot sodelujoča skupina popestrila njihov program. V dvojezič. kulturnem prostoru takšnih vabil in nastopov skorajda ne pomnimo. To preziranje slovenskega soseda v lastni domovini pa marsikateri nemški demokrat ne odobrava in tako je na povabilo iniciativnega gastronoma Walterja Rossmanna nastopila slovenska skupina — mešani oket „Danica“ minuli ponedeljek v Tanz-Casinu v Seebodnu ob Millstattskem jezeru, torej v povsem nemškem jezikovnem prostoru Zgornje Koroške. Omenjeni tolerantni demokrat si je zadal nalogo, da povabi vsakih 14 dni v svoj lokal ob idiličnem turističnem kraju zgornje Koroške eno naših slovenskih kulturnih skupin, da bi tako nemškega sodeželana domačina, kakor tudi turiste iz različnih evropskih dežel seznanil z bogastvi slovenske pesmi in melodije. Po prisrčnem sprejemu ob pozdravni kapljici naših pevcev je sam lastnik gostišča Walter Rossmann spregovoril gostom, ki so zasedli gostinske prostore, ki so prirejeni v stilu planinske koče. V pozdravnem govoru je naglasil, da predstavlja nastopajočo skupino, ki pripada narodnosti, ki poleg nemškogovoreče živi na Koroškem. „Slovenstvo se je tu na Koroškem kljub nenaklonjenosti bivše monarhije in obeh vojn ohranilo, kar pa vi dragi gostje ne veste, ker se to vse prerado zamolči“ je povedal Rossmann. „Imajo isto srce kot mi imajo isto domovino kot mi, so prav tako dobri Avstrijci kot mi samo z razliko, da imajo drug materin jezik, ki ga gojijo in ljubijo tako kot mi svojega. Zapeli nam bodo z istim srcem, po istih notah kot mi, samo jezik njihov je slovenski, njihove melodije bodo zazvenele v njihovem lastnem jeziku.“ Izrazil je upanje, da bo čimveč skupin slovenske narodnostne skupine lahko pridobil v poletnih mesecih in tako nemškogovorečim sodeželanom in turistom predstavil kulturo slovenskega življa na Koroškem.

Pevci „Danice“ so s svojim nastopom navdušili vse domačine in pa seveda vse goste iz Nemčije, Švedske, Belgije in druge. Buren aplavz po končanem izvajanju naših pevcev je potrdil navdušenost poslušalcev. Po nastopu smo se ob jedači, pijači in prijetnem razgovoru z gostilničarjem in tujimi gosti zabavali do jutranjih ur. Vsi — nastopajoči in poslušalci so izrazili željo po ponovnem tovrstnem prisrčnem srečanju.

V Slovenjem Gradcu so se srečali pesniki in pisatelji začetniki

Zveza kulturnih organizacij Slovenije je pred sedmimi leti pričela z organizacijo srečanja pesnikov in pisateljev začetnikov. Tako srečanje je pri mladih literatih začetnikih naletelo na dober odmev. Odziv je bil tako velik, da so se organizatorji odločili, da srečanje organizirajo v področnem merilu in potom posebne žirije odločijo, kdo bo sodeloval na republiškem srečanju pesnikov in pisateljev začetnikov.

Tako je pretekli petek v Slovenjem Gradcu prišlo do prvega področnega srečanja literatov začetnikov s Koroškega območja. Pesniki in pisatelji začetniki so se številni publiki predstavili na posebnem literarnem večeru v Umetnostnem paviljonu. Bilo jih je kar petindvajset, kar priča o močni težnji po literarnem izražanju zlasti med mladimi besednimi ustvarjalci, čeprav starostne meje ni postavljene. Njihovi začetni poizkusi so pri poslušalcih našli dober odmev. Med nastopajočimi je bil tudi naš rojak Janez Pernat iz Bistrice nad Šmihelom. Prebral je dve svoji pesmi rodoljubne vsebine.

Vsi nastopajoči so prejeli od prireditelja spominske diplome ter darilo. Med poslušalci sta bila tudi podpredsednik Slovenske prosvetne zveze Joško Hudl in tajnik Andrej Kokot; med gosti pa je bil tudi pisatelj Mirko Kumer z Blata.

V kasnejšem pogovoru je bila izražena želja, da bi v prihodnje na takih srečanjih sodelovalo še več književnikov začetnikov z zamejske Koroške.

ŠTAFETA po Koroškem

BRDO—BLATO PRI PLIBERKU
Tek štafete skozi vasi:

	ob uri
Brdo pri Šmohorju	8.45
Šteben	9.33
Bistrica na Zilji	9.42
Megvarje	10.18
Ločilo	10.33
Malošče	11.00
Loče	11.18
Št. Jakob v Rožu	12.08
Podgorje	12.26
Bistrica v Rožu	12.58
Kožentavra	13.33
Borovlje	13.52
Šmarjeta	14.40
Borovnica	15.17
Galicija	15.54
Selo	16.30,30
Škocijan	16.38
Dobrla vas	17.13,30
Podjuna	17.31,30
Globasnica	17.45
Šteben	17.58,30
Konovece	18.21
Pliberk	18.30

KOSTANJE—BISTRICA V R.
Tek štafete skozi vasi štafetnih odsekov:

	ob uri
I. odsek	
Kostanje	10.37
Vrba	11.11
Škofiče	11.28
Št. Ilj	11.48
Bilčovs	12.18
Muškava	12.42
Bistrica v Rožu	12.58
SELE—PODJUNA (VAS)	
II. odsek	
Sele	15.15
Šajda	15.30
Železna Kapla	16.24
Žitara vas	17.00
Podjuna	17.32
DJEKŠE—PLIBERK	
III. odsek	
Djekše	16.30
SUHA—PLIBERK	
IV. odsek	
Suha	17.30
Dob	17.53
GOSPA SVETA—KOŽENTAVRA (Solidarnoštni komite za pravice manjšin - Celovec)	
V. odsek	
Gospa sveta	11.43
Kožentavra	13.33

ŠPORTNI VESTNIK

MLADINCI SAK USPEŠNO ZAKLJUČILI SPOMLADANSKO SEZONO

Pretekli teden so se SAK-ovi mladinci z zmago nad Pokrčami poslovili od spomladanskega dela nogometnega prvenstva. Na domačem igrišču v Trdnji vasi so sproščeno zaigrali, trajalo pa je skoraj 20 minut, da je padel prvi gol. Kupper S. je s strelom iz 25 metrov zadel prečko, odbito žogo je poslal v gol Grilc. Kmalu nato so Pokrčani izenačili, toda še pred polčasom je Wieser M. iz enajstmetrovke dal drugi gol, Gregorič S. pa je zvišal rezultat na 3:1. V drugem polčasu so najprej imeli boljšo fazo Pokrčani, toda tu se je nekajkrat izkazal golman Jenšac. Zadnjih petnajst minut pa so igrali le še slovenski mladinci, kar priča o dobri kondiciji. Kreutz in ponovno Wieser M. sta poskrbela za končni rezultat 5:1.

Postava SAK ml.: Jenšac; Gregorič M., Gregorič L., Smrečnik, Gregorič S.; Wieser, Kupper, Gregorič J.; Grilc, Kreutz, Smrečnik.

PRVO IN DRUGO MOŠTVO DOŽIVELA PORAZ V PODKRNOSU

Tudi za prvo in drugo moštvo SAK se je pretekli teden iztekla spomladanska sezona. Obe moštvi sta gostovali v Podkrnosu. V predtekmi sta se pomerili mladi ekipi, pri SAK-u je igralo tudi nekaj mladinskih igralcev. SAK II je bil brez šans. Končni rezultat se je glasil 6:1 za Podkrnos, častni gol je dosegel Bricman.

Postava SAK II: Malle; Smrečnik, Rozman, Ogris, Gregorič; Kupper S., Perč M., Smrečnik, Bricman, Sadjak.

Po tej tekmi je sledila tekma prvih moštev. SAK je nastopil tokrat brez legionarjev iz Slovenije, v moštvu pa je po dolgem času spet zaigral Polanšek. V prvem polčasu bi to tekmo SAK lahko petkrat odločil, toda deloma dober golman Podkrnosa, deloma pa nezmožnost SAK-ovih napadalcev nista dopustila nobenega zadetka. To se je SAK-u seveda hudo maščevalo. Kljub temu je v drugem polčasu šel v vodstvo SAK. Velik je streljal kot z leve strani, Lampichler je prevzel žogo in nastreljal obrambnega igralca na roki. Sodnik je takoj pokazal na enajstmetrovko, katero je Polanšek uspešno izvedel. Toda veselje ni trajalo dolgo, igralci Podkrnosa so najprej iz prostega strela izenačili, nekaj minut za tem pa iz enajstmetrovke šli v vodstvo, potem ko je Woschitz z roko odbil žogo iz lastnega šestnajstmetrskega prostora. Tudi proti koncu tekme je SAK imel še lepe priložnosti, ostalo pa je pri rezultatu 2:1 za Podkrnos. SAK I je nastopil v sledeči postavi: Malle; Blajs, Lampichler, Woschitz, Pandel; Hribar, Kupper, Velik, Polanšek; Zablatnik in Hobel.

V nedeljo (pričetek ob 10. uri) bo SAK sodeloval na turnirju v Selah. Poleg Selanov in SAK-a bosta na tej prireditvi nastopili še močni ekipi iz Slovenije in sicer Škofja Loka in Ljubljana.

SVETOVNO NOGOMETNO PRVENSTVO STOPA V ZADNJE FAZE

Svetovno nogometno prvensto v Argentini, pri katerem so se Avstrijci nepričakovano uvrstili med zadnjih osem, stopa v zadnje faze. Ko boste vi prebirali naš list, boste že natančno vedeli za finalne tekme. Mi pa iz tehničnih vzrokov ne moremo natisniti tudi izide tekem v sredo. Poročali bomo o izidu svetovnega prvenstva prihodnjič.

Skupina A:

V to skupino so se poleg Avstrije uvrstili še Holandci, Nemci in Italijani. Tri moštva imajo še možnost za vstop v finale, Nemci le še teoretične. Kakšne so torej možnosti pred zadnjo igro v skupini, kjer dobo igrali Avstrijci in Nemci, ter Nizozemci in Italijani? Najboljši položaj imajo Holandci. Potem ko so premagali s 5:1 Avstrijce in remizirali z Nemci, jim v zadnji tekmi že zadostuje ena sama točka za vstop v finale. Samo če bi Nemci zmagali s petimi goli diference proti Avstriji, bi se uvrstili v finale Nemci. V vsakem drugem primeru (zmage Italijanov ali Holandcev) Nemci izpadejo v boju za prvo mesto.

Rezultati prvega in drugega kola:

Avstrija — Nizozemska	1:5
ZR Nemčija — Italija	0:0
Avstrija — Italija	0:1
Nizozemska — ZR Nemčija	2:2

Lestvica:

1. Nizozemska	2	1	1	0	7:2	3
2. Italija	2	1	1	0	1:0	3
3. ZR Nemčija	2	1	1	0	2:2	3
4. Avstrija	2	0	0	2	1:6	0

Skupina B:

Igrajo Argentina, Peru, Poljska in Brazilija. Tu imata najboljše izglede za vstop v finale Argentina in Brazilija. Obe moštvi imata tri točke, boljšo diferenco v golih imajo sicer še Brazilci, toda v zadnji tekmi imajo s Poljsko (ki ima še teoretične možnosti za finale) težjega nasprotnika, kot Argentinci s Peruanci.

Rezultati:

Brazilija — Peru	3:0
Argentina — Poljska	2:0
Poljska — Peru	1:0
Argentina — Brazilija	0:0

Lestvica:

1. Brazilija	2	1	1	0	3:0	3
2. Argentina	2	1	1	0	2:0	3
3. Polska	2	1	0	1	1:2	2
4. Peru	2	0	0	2	0:4	0

Na lestvici za gole vodita s petimi zadetki Cubillas (Peru) in Rensenbrink (Nizozemska).

PO DOLGEM ČASU SPET ZMAGA ZA LAUDO

Niki Lauda spet zmaguje! Prvič za tem, ko je zapustil Ferrari, je Niki Lauda v Anderstdorpu z njegovim novim vozom, Brabham-alfa, dosegel prvo zmago v letošnji GP-sezoni. Istočasno je izpadel Andretti, tako da se je Lauda tudi v skupnem seštevku nekoliko približal velikemu favoritu, Italo-Američanu Andrettiju. V dirki na švedskem je drugo mesto zasedel Patrese, tretje pa Petterson. Skupno vodi Andretti 35, Petterson 28, Lauda 25.

N O G O M E T

Prihodnjo nedeljo, dne 25. junija 1978 prireja športno društvo v Selah mednarodni nogometni turnir. Na turnirju sodelujeta dve kvalitetni moštvi iz Slovenije NK Ljubljana in NK Škofja Loka ter nam vsem znani SAK in domače moštvo iz Sel. Turnir se začne ob 10. uri dopoldne.

MLADJE NA MORJE

Tudi letos organizira Klub mladje

LETOVANJE OTROK NA MORJE

kjer bodo imeli možnost, da si pri igri izpopolnijo svoje znanje slovenščine. Ker je doslej organizacija bila bolj slaba, smo letos že prej začeli z delom. Prve dokončne termine objavljamo danes in Vas prosimo, da se čimprej prijavite po telefonu pri predsedniku našega kluba Francu Kattnigu (0 42 22 - 72 565 28).

1. termin: 6.—15. julij 1978
2. termin: 10.—24. julij 1978
3. termin: 8.—17. avgust 1978.

Cena (s prevozom): približno 100 šilingov dnevno.

Športno društvo v Selah vabi na

SELSKO ŽEGNANJE

v nedeljo 2. julija 1978 s pričetkom kulturnega programa ob 13.00 uri.

Sodelujejo: Moški oktet „Jelovica“ iz Škofje Loke, mešani zbor KPD Sele, ženski zbor KPD Sele, folklorna skupina „Kolo Slavuj“ iz Gradiščanskega in folklorna skupina KPD Sele.

Ob 16. uri se začne ples. Igra mednarodno znani ansambel

LOJZE SLAK

Nadaljevanje žegnanja v ponedeljek 3. julija ob 20. uri.
Igrajo **„The Spiders“**

Prisrčno vabljeni!

RADIO — TELEVIZIJA

SLOVENSKE ODDAJE RADIA CELOVEC

PETEK, 23. 6.: 13.45 Celovški radijski dnevnik — „Pesem mladih“.

SOBOTA, 24. 6.: 9.45 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

NEDELJA, 25. 6.: 7.05 Duhovni nagovor — Naj pesmica naša darilo vam bo.

PONEDELJEK, 26. 6.: 13.45 Celovški radijski dnevnik — Iz ljudstva za ljudstvo.

TOREK, 27. 6.: 9.30 Dežela ob Dravi — 13.45 Celovški radijski dnevnik — Šport — Otroci, poslušajte!

SREDA, 28. 6.: 13.45 Celovški radijski dnevnik — Veseli val.

ČETRTEK, 29. 6.: 13.45 Celovški radijski dnevnik — Mladina in šport.

AVSTRIJA 1

PETEK, 23. 6.: 9.00 Za predšolske otroke — 9.30 Ruščina — 10.00 Zvok iz človeške roke — 10.30 Ljubezenska komedija — 17.30 Za predšolske otroke — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Ljudje, trgi, glasbeniki — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.15 Stari — 21.20 Kristjan na Dunaju — 22.05 Šport — 22.15 Cesarska Venera — 0.30 Poročila.

SOBOTA, 24. 6.: 14.35 Najemnik Uli — 16.15 Gotika na Štajerskem — 17.00 Jolly-box — 17.30 Zgodba iz Nove Zelandije — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Dober večer v soboto želi Heinz Conrads — 18.25 Pregled sporeda — 18.40 S. P. 1978 v Argentini — 18.55 Igra za tretje mesto — 20.45 Čas v sliki s kulturo — 21.10 Veseloigra — 22.05 Šport — 23.10 FBI-agent.

NEDELJA, 25. 6.: 11.00 Vprašanje in odgovor — 15.30 Spomlad na domačiji Immenhof — 17.00 Slike naše zemlje — 17.25 Calimero — 17.30 Viki in močni možje — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Klub seniorjev — 18.30 Kdo sem ti? — 18.50 S. P. v Argentini — 21.05 Harlekinada — 21.25 Šport — 22.05 Nočni izbor — 22.45 Poročila.

PONEDELJEK, 26. 6.: 9.00 Za predšolske otroke — 10.00 Zbor v grški komediji — 10.30 Najemnik Uli — 17.30 Za predšolske otroke — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Upornik Jacquou — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Ponedeljski šport — 20.50 Petrocelli — 21.45 Poročila in šport.

TOREK, 27. 6.: 9.00 Za predšolske otroke — 9.30 Angleščina — 10.00 Barvna TV — 10.30 Spomlad na domačiji Immenhof — 17.30 Za predšolske otroke — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Živalski raji — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Igra se lahko prične — 21.00 Arnulf Rainer — 22.00 Dnevi literature nemškega jezika — 23.10 Poročila in šport.

SREDA, 28. 6.: 9.00 Tudi pošaliti se je treba — 9.30 Organizacija v gospodarstvu in upravi — 10.00 Šolska oddaja — 10.30 Dekleta v siju odrskih luči — 17.00 Skrivnostni zaboj — 17.25 Tudi pošaliti se je treba — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Strašne zgodbe — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Življenje divjih lovcev — 20.50 Dvorni norček išče dvor — 21.50 Jenny, Lady Shurchill — 22.35 Poročila in šport.

ČETRTEK, 29. 6.: 9.00 Za predšolske otroke — 9.30 Francoščina — 10.00 Mladinske naloge — 10.30 Vikend z očetom — 17.30 Za predšolske otroke — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 TV kuhinja — 18.25 Pregled sporeda — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Predaja častnega priznanja avstrijskemu nogometnemu moštvu — 20.15 Četrta zapoved — 21.55 Poročila in šport.

VELIKA GALERIJA V DOMU UMETNIKOV V CELOVCU

Vljudno Vas vabimo na razstavo

slikarstva in grafike

Ernesta Arbeitsteina
Jože Boschitza
Gustava Januša
Valentina Omana
Zorke Weiß in
Johannesa Zechnerja

ki bo odprta do 4. julija 1978, in sicer od ponedeljka do sobote od 11.00 do do 24.00 ure.

Hrvaški narodni plesi in slovenske pesmi

- **v petek 30. junija ob 20. uri v Mestni dvorani v Šmohorju**
  Sodelujejo: folklorna skupina „Kolo Slavuj“ iz Gradiščanske in mešani zbor „Podjuna“ iz Pliberka. Povezuje: dr. Reginald Vospernik
  Prireditelj: Krščanska kulturna zveza v Celovcu
- **v soboto 1. julija ob 20. uri v Kulturnem domu na Bistrici v Rožu**
  Sodelujejo: folklorna skupina „Kolo Slavuj“ in moški zbor „Kočna“ iz Sveč. Prireditelja SPD „Kočna“ iz Sveč in KKZ iz Celovca
- **v nedeljo 2. julija ob 20. uri v farni dvorani v Škocijanu**
  Sodelujeta: folklorna skupina „Kolo Slavuj“ in mešani pevski zbor SPD „Danica“ iz Št. Vida v Podjuni.
  Prireditelja: SPD „V. Poljanec“ iz Škocijana in KKZ iz Celovca

MLADINSKI ORKESTER IZ HOLANDIJE

prireja v četrtek 6. julija 1978 s pričetkom ob 20.15 uri na kampingu Rož — Vernik, Kočuha

poletni večerni koncert

Mladinski orkester pod vodstvom dirigenta Rudolfa Sevenhuijsena bo med drugim izvajal skladbe Schuberta, Verdija, Beethovna, Berloza in Bizeta. Vstopnina prostovoljna

Posojilnica v Škofičah daje v najem gostilno pri Schützu v Škofičah. Interesenti naj se javijo v posojilnični poslovalnici.

HOTEL KOROTAN ODPRT

Vljudno vabimo vse rojake in prijatelje, da se poslužijo kvalitetnih kulinaričnih in ostalih gostinskih uslug, ki jih poleg kulturnih in raznih prireditev nudi vaš hotel Korotan v Sekiri ob Vrbskem jezeru.

Posojilnica Celovec

Podjunski ribiški klub iz Št. Vida v Podjuni vabi na

RIBIŠKI PLES

v soboto 24. junija 1978 s pričetkom ob 17. uri v gostilni „Wutte“ v Veselah pri Št. Primožu.

Igrajo „The Spiders“

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt - Celovec, Gasometergasse 10, tel. 32 5 50 — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec — Borovlje.